

Sammen med denne sag foretoges:

35) Forespørgsel nr. F 62:

Forespørgsel til indenrigsministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om regeringens planer for videreførelse af Landdistriktpuljen, og hvad vil regeringen gøre for at sikre sammenhængen mellem regeringens regionalpolitiske indsats og regeringens indsats for at fremme udviklingen i landdistrikterne?«

Af Holger Graversen (S), Jens Kirk (V), Knud Erik Kirkegaard (KF), Christian H. Hansen (DF), Ebbe Kalnæs (CD), Vibeke Peschardt (RV), Søren Kolstrup (EL) og Thorkild B. Frandsgaard (FRI).

(Forespørgslen anmeldt 10/5 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 12/5 2000).

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg skal gøre opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive foretaget torsdag den 18. maj 2000.

Hermed er vi først ved begrundelsen. Det er ordføreren for forespørgerne, hr. Holger Graversen.

Begrundelse

Holger Graversen (S):

Alle Folketingets partier har naturligvis en samfundsmæssig interesse i at bevare vore landdistrikter, herunder vore mange småøer, som et godt og sundt leve- og bosted for en del af befolkningen, og jeg vil derfor gerne takke indenrigsministeren for den fremlagte redegørelse for landdistrikterne, som giver Folketingets partier mulighed for at rejse denne forespørgsel til ministeren.

Vi ønsker med forespørgslen endnu en gang at gøre status og at uddybe de forskellige problemer i forbindelse med bevarelse og udvikling af landområderne, og vi glæder os til at høre ministerens mundtlige redegørelse om dette vigtige område. Vi får forhåbentlig en god og positiv debat herom.

Besvarelse

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Forespørgslen drejer sig mere præcist om landdistriktpuljen og hvilke overvejelser, man gør sig om den pulje.

Man kan sige, at selv om det jo ikke er de meget store beløb, der ligger i puljen, har den alligevel i de 6 år, den har eksisteret, haft en meget vigtig funktion. Hele formålet med landdistriktpuljen er jo meget bredsigtet. Det drejer sig om flere forskellige sider af landdistrikternes udvikling, som selvfølgelig har det fælles formål at sikre et ordentligt grundlag for, at mennesker kan bo og leve i de forskellige landdistrikter i vort land, så vi ikke får en meget endimensional udvikling, der retter sig meget ensidigt mod vækstcentre.

Derfor er målene for landdistriktpuljen – for nu at nævne de vigtigste – at skabe nye veje og utraditionelle arbejdspladser, at udvikle den offentlige og private service i landdistrikterne, at styrke de lokale kultur- og fritidsaktiviteter, at informere om udviklingsmulighederne og at belyse landdistrikternes vilkår for udvikling, bl.a. erhverv og befolkningens levevilkår. Det er en meget bred målsætning, når det drejer sig om udvikling af landdistrikter, og den skal ikke kun følges med landdistriktpuljen, men i det hele taget med forskellige andre initiativer. Men i dag er det altså mere direkte puljens fortsatte eksistens, det drejer sig om.

Der har været iværksat en række initiativer takket være puljen. Faktisk er det sådan, at i årene fra 1994 til 1998 er der brugt 73 mio. kr. til at støtte ikke mindre end 606 forskellige projekter ud af 1.460 ansøgninger, og det siger jo noget om behovet og interessen og også om den bredde, det trods alt er muligt at etablere med en pulje af denne størrelse.

Det er sådan, at ideen om landdistriktpuljen oprindeligt stammer fra regeringens handlingsplan fra 1994, og det var et af flere forslag, der netop havde til formål at støtte en mere bæredygtig udvikling i landdistrikterne. Puljen blev så iværksat og har altså vist sig at fungere godt. Der blev lavet en ekstern evaluering af den forsøgsperiode, der var tale om, og den viste ikke alene, at mange projekter var blevet støttet, men også at de meget langt hen ad vejen havde opfyldt deres formål.

Det fremgår af en spørgeskemaundersøgelse til dem, der har fået del i pengene, at tilskuddene har været afgørende for, at man overhovedet kom i gang med de ting, der var på tale, og at der for langt hovedpartens vedkommende af de projekter, der er blevet sat i gang, faktisk har været tale om succes. De er også fortsat ud over den periode, hvor man har givet støtte, og de vedrører nogle af emner, jeg nævnte før, alt-

så etablering af nye arbejdspladser, kultur- og fritidsinteresser og forskellige andre aktiviteter. Det drejer sig ikke kun om en snæver økonomisk udvikling som endemål, men netop om en bredere udvikling, der også er målrettet mod kultur, erhverv, demokrati og fritid, som jo er nogle af de vilkår, som er meget vigtige, for at mennesker skal vælge at bosætte sig i et område.

Det drejer sig jo ikke kun om at se snævert på, hvor god økonomien er i det og det område. Det handler meget langt hen ad vejen om de levevilkår, som de mennesker, der bor der, rent faktisk har, og derfor er det vigtigt, når vi snakker landdistrikter, at vi også har det aspekt med, at der ofte er tale om udkantsområder. Nu er det jo ikke sådan, at alle landdistrikter lever med en risiko for at blive affolket, få svært ved at klare sig, men vi kan se, at der er et vist sammenfald mellem det, man kan kalde udkantsområder – altså områder, som har svært ved at følge med i den vækst og udvikling, der er i samfundet som helhed – og landdistrikter. Der er dog ikke et totalt sammenfald, for der er også visse større provinsbyer, der falder ind under begrebet udkantsområder.

Det fremgår af landdistriktsredegørelsen, at den økonomiske fremgang, der har været i Danmark, faktisk især er kommet landdistrikterne og landkommunerne til gode. Den økonomiske vækst har været større her end i både hovedstadsområdet og landet som helhed, og det samme gør sig gældende, når vi ser på befolkningsudviklingen. Men det er altså også sådan, at den udvikling ikke er kommet alle landdistrikter ligeligt til gode. Nogle af udkantsområderne har ikke i helt samme grad fået del i fremgangen, ja, faktisk er det sådan, at der er områder, hvor der har været en direkte tilbagegang i befolkningstallet op gennem 1990'erne. Men vi kan også se ud af tallene, at det ikke behøver at være sådan. Der har i midten af 1990'erne også her været en vis vækst i befolkningstilgangen, men den er altså forsvundet igen i enkelte områder.

Redegørelsen viser, at der er forskelle på, hvordan landdistrikterne klarer sig, og at det kan afhænge af omgivelserne. Det kan være de naturmæssige omgivelser, for det giver jo sig selv, at kvaliteten af landbrugsjorden i det pågældende område kan være afgørende for, hvor velstående lokalsamfundet er. Også beliggenheden i forhold til større byområder og andre forhold kan gøre sig gældende, og derfor er det

vigtigt at se udviklingen af landdistrikterne i relation til en region og den udvikling, der er i regionen som helhed, ligesom det, når vi taler regionsudvikling, også er vigtigt at se på, hvilken betydning den har for alle områder i den pågældende region. Her skal man have et særlig godt øje til det, der kan betragtes som udkantsområder eller risikerer at udvikle sig til det.

Man kan sige sammenfattende, når det drejer sig om landdistriktpuljen, at der ser ud til at være et behov for at videreføre puljen, for det er jo ikke sådan, at vi kan sige, at udviklingen er tilendebragt. Vi kan se af den forsøgsperiode, der har været, at det faktisk er muligt at påvirke udviklingen med en mere bevidst politik rettet mod landdistrikterne, men vi kan også se, at der stadig er et stykke vej at gå, og at der for visse områder er en direkte risiko for et tilbageslag. Et af midlerne til at imødegå det kunne netop være at videreføre landdistriktpuljen med særlig vægt på integration og hele spørgsmålet om udkantsområder og modvirke, at der opstår udkantsområder.

Jeg siger særlig vægt på integration, fordi det jo er sådan, at integrationsloven betyder, at alle dele af landet nu skal have et medansvar for integration af de flygtninge, der kommer til landet, og der er jo dele af landet, der ikke er specielt rustet til det eller har specielle erfaringer med det. Jeg vil sige, at hele landet har taget utrolig godt imod den opgave, og at man alle steder er meget opsatte på at løse opgave med integrationen på bedst mulig vis. Men der kan jo være dele af landet, ikke mindst landdistrikterne, der har behov for en særlig håndsrækning for at løse den opgave, så den ene konklusion eller sammenfatning, man kan drage på baggrund af landdistriktsredegørelsen, er, at der ser ud til at være et behov for at videreføre landdistriktpuljen.

Den anden konklusion, man kunne drage, og som regeringen i hvert fald drager, er, at der er meget stor brug for at se den regionale udvikling i sammenhæng med landdistrikterne. Der er under alle omstændigheder brug for en regional politik, der sigter på en vis overordnet ensartet udvikling i vort land, men også tager højde for, at der er større byer og en hovedstad, og vægter regionerne i forhold til hinanden.

Den debat tog vi hul på for ikke så længe siden, hvor vi debatterede den første regionalpolitiske redegørelse her i Folketinget. Her viste det sig netop, når man ser på regionerne, at der

i store træk er en meget positiv udvikling, men at der er visse lommer, hvor der er problemer, og der blev beskrevet en række initiativer, der kan medvirke til at forbedre de problemer, der stadig findes. Det var noget af det, der var til debat, og som regeringen nu vil arbejde videre med. Der skal foregå et tværministerielt arbejde, som skal vurdere, hvordan man skaber et bedre grundlag for at sikre, at de initiativer, der bliver taget her i Folketinget, også tager højde for den regionale udvikling og udviklingen i landdistrikterne.

På samme måde kan vi se af landdistriktsredegørelsen, at det også her i hovedsagen går godt, men at der er problemer i visse udkantsområder. Jeg tror, det er vigtigt både at arbejde videre med landdistrikternes særlige problemstillinger og samtidig arbejde videre med en regional politik. Men vi kan se, det er meget vigtigt, at tingene bliver koordineret, fordi de initiativer, der bliver taget for en region, vil have stor betydning for landdistrikterne i den pågældende region.

Omvendt kan man sige, at der også er brug for nogle særlige initiativer for landdistrikterne, og en af de ideer, som regeringen arbejder med, er et særligt center, der skal sikre vidensformidling og forskning i landdistrikternes udvikling. Det kan nemlig være et meget vigtigt supplement til puljen, at der også er nogle, der mere systematisk kortlægger, hvad det er, der er brug for, hvad det er for en viden, vi mangler, hvordan vi tilvejebringer den viden, og hvordan vi sørger for at få den viden, vi har, for midlet mellem de enkelte områder.

Vi har heldigvis et godt udgangspunkt, fordi vi jo kan sige, at udviklingen netop har været karakteriseret af, at landdistrikterne har overlevet som levedygtige enheder her i landet. Men vi kan samtidig se, at der er brug for en mere målrettet og bevidst indsats for at sikre, at det stadig er sådan, at vi har en meget varieret sammensætning af landet, hvor der både er plads til vækstcentre og større byer og samtidig plads til landdistrikter. Det er noget, som regeringen er meget optaget af og meget gerne vil arbejde videre med, og det gælder i høj grad også mig selv med det særlige ansvar som indenrigsminister.

Forhandling

Holger Graversen (S):

Mange tak til ministeren.

Danmark er præget af fremdrift og optimisme, sagde statsministeren ved regeringens tiltræden i marts 1998, og når vi her skal debattere landdistrikter, kan vi glæde os over, at disse områder også har fået del i den økonomiske fremgang. Der har således siden 1995 især været en positiv befolkningstilvækst i landområdet under ét, mange nye, små virksomheder er oprettet, andre er flyttet ud fra byerne, og der er et øget udbud af sociale og kulturelle tilbud til befolkningen.

Men der er også fortsat problemer med at undgå affolkning af nogle af småøerne og småbyerne og landsbyerne i visse yderområder. Derfor må vi ikke hvile på laurbærrene, derfor er der behov for at gøre status en gang om året, og derfor er der brug for at følge op på allerede igangsatte initiativer og sætte nye mål på området. Om regeringens målsætning på området står der bl.a. i redegørelsens indledning:

»Der skal derfor udvikles levedygtige landdistrikter med gode beskæftigelsesmuligheder og varierede service-, kultur- og fritidstilbud med henblik på, at landdistrikterne kan være en realistisk bosætningsmulighed for flest mulige borgere.

Der er tale om et fælles ansvar. Folketinget, regeringen samt de enkelte lokalsamfund, kommuner og amtskommuner har således alle et ansvar for at fremme udviklingen i landdistrikterne.«

Den sidste sætning er utrolig vigtig og rigtig. Det kan ikke siges bedre. Vi har alle et fælles ansvar for at løse problemerne, og derfor håber jeg også, at det er i det lys, vi her debatterer ministerens redegørelse.

I den sidste ende er det naturligvis befolkningens valg af bopæl, der afgør fremtiden for de tyndt befolkede områder, men en vigtig forudsætning for at leve og bo i mange små landsbyer er erhvervsmuligheder i landsbyen eller inden for en rimelig afstand. I den forbindelse er det derfor mindst lige så vigtigt med den regionale udvikling, som ministeren uddybende har omtalt, men det er på et andet niveau, og det har vi haft en debat om.

Vi mener ikke, det er afgørende, at arbejdspladsen ligger lige uden for døren, og det er nok også urealistisk. Det kan alle ikke have, men hele IT-udviklingen kan bringe ens

arbejdsplads helt eller delvis hjem i stuen, og denne udvikling på IT-området med fjernarbejdspladser kan absolut være med til at styrke bosætningen i landdistrikterne og på øerne.

Som nævnt er der flere vigtige aktører i bestræbelserne på at styrke de små lokalområder. Den absolut vigtigste er lokalbefolkningen selv, og der er masser af beviser på, at det er de steder, hvor der er græsrodde, tingsjæle og initiativtagere, det går bedst, og tingene lykkes. Den næstvigtigste aktør er de enkelte kommuner og kommunalbestyrelser. Små landsbyer kan godt overleve, selv om det er småt med arbejdspladser i selve lokalområdet, men det er naturligvis betinget af, at de er et godt sted at bo og leve, også for børnefamilier. De må ikke blive en ny slags sovebyer.

Kommuner og amter står for hovedparten af den offentlige service og planlægning af de fysiske rammer i landdistrikterne. Gennem udarbejdelse af lokalplaner for hver eneste landsby og ø kan den enkelte kommune i afgørende grad medvirke til overlevelse og udvikling i et tæt samarbejde med lokalbefolkningen. I Indenrigsministeriets rapport »Det er så dejligt« forslås det bl.a., at man bygger videre på en af landkommunernes stærke sider, nemlig evnen til at involvere de frivillige kræfter, både foreninger, netværk og enkeltpersoner.

Gennem en lokalplan kan kommunen sikre en udbygning med ældreboliger og andet boligbyggeri i øvrigt, øge mulighederne for at bevare skolen og nærbutikken og sikre gode kultur- og fritidstilbud, ikke mindst for børn og unge. Jeg er derfor meget skuffet over, at mange kommuner trods henstilling herom fra den tidligere indenrigsminister og Kommunernes Landsforening endnu ikke har udarbejdet sådanne lokalplaner. Her håber jeg, vi kan enes om at lægge et større pres på de enkelte land- og økommuner, og jeg vil også bede ministeren gøre sin indflydelse gældende. Mange kommuner er heldigvis gået i gang, og der er mange gode eksempler på, at både amter og kommuner har taget initiativer med godt resultat. Lokalbefolkningen møder op og får nyt mod på selv at gøre en indsats, fordi de føler, at de nu får støtte og opbakning.

Som nævnt er udviklingen vendt, især siden 1995, og forståeligt nok vil folk gerne bo på landet, hvis de får muligheden, og hvis betingelserne er tillukkende. Regeringen har da også taget mange initiativer til at støtte udviklingen, og ministeren har nævnt en række af dem.

Efter en forespørgsel i 1996 om landdistrikterne blev der nedsat to udvalg, nemlig et landdistriktudvalg og et udvalg om trafik i landdistrikter og til småøer. Dette resulterede efterfølgende i to rapporter om landdistrikters udviklingsmuligheder fra marts 1997 og trafik på landet og til småøerne fra april 1997, og de rapporter har vi bygget videre på. Førstnævnte udvalg er efterfølgende erstattet af Indenrigsministerens landdistriktgruppe.

Landdistriktpuljen har fortsat støttet mange gode forsøgs- og udviklingsprojekter. Ministeren nævnte en del af dem, og langt de fleste af dem har vist sig levedygtige efter støttens ophør. Som nævnt har den tidligere minister henstillet til kommunerne om at udfærdige en landdistriktspolitik, og vi har nu den årlige redegørelse for området. Dertil kommer, at ministeren har afsat 40 mio. kr. ekstra til særlig vanskeligt stillede kommuner samt 15 mio. kr. til EU-støttede projekter.

Trafikministeriet har i 1999 udarbejdet en ny rapport: »Den kollektive trafikbetjening i tyndt befolkede områder«. Den indeholder en række initiativer, bl.a. etablering af et videnscenter under Færdselsstyrelsen om den regionale og lokale kollektive trafik. Der er også nedsat en følgegruppe, og efter finanslovforliget med SF og Enhedslisten er der afsat 90 mio. kr. over 5 år til omstilling og udvikling af den kollektive trafik i landområderne. For 1992-93 havde Trafikministeriet i øvrigt en trafikpulje, som gav støtte til lokale projekter.

Jeg kan som noget meget vigtigt nævne miljøministerens landsplanredegørelse og især ministerens vigtige indgreb i planloven for butiksområdet, som er til stor fordel for de små butikker. Siden har vi fået en ændring af lukkeloven, som har været til stor gavn for de små nærbutikker på landet, og jeg skal også nævne, at der under Boligministeriet er afsat en bypulje med i alt 200 mio. kr., som også landdistrikterne kan nyde gavn af.

For nylig vedtog vi fødevarerministerens landdistriktstøttelej med omstillings- og udviklingsinitiativer, som er støttet af EU. Yderligere kan nævnes kulturministerens lokal- og anlægsfond, der støtter spændende byggeri og anlægsarbejder, og senest arbejder indenrigsministeren med oprettelsen af et videnscenter vedrørende landdistrikter.

Som afslutning vil jeg gerne fremsætte et forslag til vedtagelse, som alle partier undtagen

Dansk Folkeparti og Frihed 2000 står bag. Det lyder således:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget påpeger, at der fortsat er behov for at vise nye veje for udviklingen i landdistrikterne, pålægges regeringen at sikre en videreførelse af den hidtidige landdistriktpulje. Med henblik på videnspredning og en forbedring af integrationsindsatsen i landkommunerne og landdistrikterne forhøjes beløbet til Landdistriktpuljen med 5 mio. kr. årligt«.

(Forslag til vedtagelse nr. V 94).

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Hr. Holger Graversen citerede, at der skal skaffes bosætningsmuligheder for flest mulige borgere. Det er også rigtigt, at det står der, og der er vel heller ikke nogen, der kan være uenige i det. Men hvis vi ser på f.eks. de kortere videregående uddannelser, har man jo netop fjernet dem fra de tyndt befolkede områder her for nylig.

Hr. Holger Graversen var i samme forbindelse inde på noget om arbejdspladser, at nu fik man nok nogle flere fjernarbejdspladser via IT. Det er nok også rigtigt, at udviklingen peger i den retning, men der er altså mange, der stadig må køre langt, og her kom jeg til at tænke på afsnittet »Transport i landdistrikterne«. Der er nedsat et videnscenter, men det, dette videnscenter i virkeligheden har lagt på bordet sådan for alvor, er da et forslag om afvikling af privatbilismen, for jeg ser da ingen tiltag på det område, og den kollektive trafik fungerer jo ikke særlig godt, selv om der er afsat 90 mio. kr. til den. Den fungerer jo ikke optimalt ude i landdistrikterne endnu.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Den socialdemokratiske ordfører omtalte nødvendigheden af en bæredygtig udvikling og omtalte også vigtigheden af et varieret serviceudbud i landdistrikterne.

Jeg skal på den baggrund spørge, om det ikke bekymrer den socialdemokratiske ordfører, at siden dannelsen af Post Danmark i 1995 er der lukket 45 posthuse og 117 postbutikker, heraf en meget stor del i landdistrikterne, og nu står vi over for, at man også vil lukke postkontorerne i Langebæk, Bårse og Holme-Olstrup på Sydsjælland.

Spørgsmålet er, om Socialdemokratiet og regeringen har en generel politik over for Post Danmark og Post Danmarks betjening af landdistrikterne. Jeg spørger, fordi jeg frygter, at man vil gå videre ad liberaliseringens vej, så vi ikke længere har et styringsinstrument.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

CD er medforslagsstiller til den vedtagelse, der er fremsat i dag. Vi er selvfølgelig enige på en række områder, og så kan vi måske drøfte, om der efterhånden skal laves noget mere ambitiøst.

Jeg vil gerne spørge den socialdemokratiske ordfører, om der ikke i hans indlæg manglede en erkendelse af, at vi netop i de senere år ofte handler på det generelle plan, så det går ud over regionerne og landdistrikterne, og så laver puljer bagefter. Altså en erkendelse af, at vi, som også hr. Søren Kolstrup pegede på, måske skulle overveje at bruge nogle landdistriktsmidler eller noget andet for at fastholde nogle af de servicetiltag, der skal være ude i de tyndt befolkede områder, i stedet for i en fælles nyliberalistisk holdning at køre lidt på, at hvis det ikke umiddelbart kan svare sig, skal det væk. Skal den erkendelse ikke med i denne debat?

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Hr. Christian Hansen omtaler forslagene om nye kortere videregående uddannelser uden at være helt hjemme i det område, har jeg forstået. De skal styrkes på regional basis. Der er ikke tale om, at man egentlig nedlægger nogle uddannelsessteder, men der skal være et bedre samarbejde og koordinering af uddannelserne.

Så nævntes transportmulighederne, og der blev spurgt, om det nye videnscenter er et forsøg på at afvikle privatbilismen. Selvfølgelig er det ikke det. Alle erkender, at bilen er nødvendig ude på landet, bl.a. for at kunne komme på arbejde, så det er der slet ikke tale om.

Hr. Kolstrup er bekymret for udviklingen på postområdet. Det er undertegnede også, og jeg

har for længst henvendt mig til trafikministeren, som også har lovet at se positivt på problemet. Det er sådan, at der en bestemmelse i Post Danmarks nye bestemmelser, som gør, at ministeren kan skride ind og pålægge at overholde den samfundsnyttige service, også ude i de tyndt befolkede områder.

Hr. Ebbe Kalnæs ønskede en erkendelse af, at vi en gang imellem handler imod landdistrikternes interesser. Nu kan man jo diskutere, hvem »vi« er, men jeg mener, vi skal være opmærksomme på det, og derfor er jeg også glad for, at Kristeligt Folkeparti tog initiativ til, at vi fik forespørgslen og vedtagelsen om regionaldegørelsen forleden, for vi skal hele tiden være opmærksomme på, om der er noget, som kan gå ud over landdistrikterne.

Men når man siger »vi«, kan det være mange ting. Der er mange aktører derude, og hvem er f.eks. skyld i, at man i rationaliseringens hellige navn rask væk nedlægger mejerier og slagterier? Det kan vi andre jo ikke have noget direkte ansvar for.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Vi har et bloktilskud, og så har vi flere milliarder i puljerne, men jeg hørte ikke, hr. Holger Graversen sige, at man måske ville gå ind for, at der skulle omlægges således, at en større del af puljemidlerne blev overført til bloktilskuddet, så de fattige kommuner, der typisk er landdistriktkommuner, kunne få mere gavn af dem og få råd til at søge om tilskud.

Så blev der talt om erhvervsmuligheder, og jeg hørte hr. Holger Graversen sige, at det ikke var nødvendigt, at arbejdspladserne lå inden for den første kilometer. Derfor synes jeg, det er betænkeligt og beklageligt, at regeringen sagde nej til beslutningsforslaget fra oppositionen om, at man kunne udnytte de tomme landbrugsbygninger. Det er jo en kendsgerning, at der flytter 10 landmandsfamilier væk hver dag, heraf de fem af bureaukratiske årsager, men lad det nu være. Der burde kunne findes mange arbejdspladser derude.

Jeg kan heller ikke lade være med at tænke på trafikområdet. Her har vi puljen, men hvad hjælper det i grunden, at man har den pulje, når amtet – når det har gjort et godt arbejde og er kommet frem til målstregen – får at vide: I behøver ikke at få noget fra den pulje, for I er langt fremme i forvejen?

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Det var lige til hr. Holger Graversen om KVVU'erne. Han nævnte, at det skulle være en styrkelse. Hvis han havde fulgt med i debatten, ville han vide, at så skete der jo netop det, at der faktisk var en bred opbakning omkring KVVU-forslaget i Folketinget, men det viste sig jo senere, at der blev gjort indsigelser, fordi blandt andet Ringkøbing Amt og ja, også Nordjyllands Amt sagde, at det her var altså en svækkelse af muligheden for de uddannelser. Derfor kom der et sagligt forslag fra oppositionen, som skulle have hjulpet det her lidt på vej. Så lige den dér styrkelse er meget svært at få øje på.

Men jeg vil godt gå lidt tilbage til det dér med bosætningsmuligheder for flest mulige. Mener hr. Holger Graversen f.eks., at det kunne være landzoneloven, man nu vil lempe lidt på, så det bliver nemmere? Det kunne det jo også dække. Er det med i elementet?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Den socialdemokratiske ordfører var ligesom undertegnede bekymret over den udvikling, som fandt sted inden for Post Danmark. Indebærer denne bekymring, at den socialdemokratiske ordfører f.eks. sammen med undertegnede vil bidrage til, at trafikministeren så også bruger sin bemyndigelse til at gribe ind og sige: Nu er det slut; nu skal vi ikke lukke flere postkontorer og posthuse i landdistrikterne, men vi vil en aktiv, forebyggende landdistriktspolitik?

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Som jeg har erkendt, har jeg ikke sat mig meget, meget grundigt ind i KVVU-uddannelsessystemet. Men jeg mener, at det er så nyt, at man ikke skal male fanden på væggen, og der er vel ikke ret mange, der er helt klar over, hvad det indebærer inden for udviklingen. Men det, jeg sagde før, er det, jeg har hørt.

Med hensyn til bosættelse af flest mulige, om det har noget med planloven og udlægningen af planbestemmelserne til kommunerne at gøre. Det mener jeg ikke det har, og det har vi ikke i sinde at ændre noget som helst på. Jeg var meget inde på og gjorde meget ud af i min ordførertale at pointere, at kommunerne bør udarbejde lokalplaner for samtlige landsbyer og øer. Og hvis man gør det, har det ikke den store betydning med hensyn til alle de andre forslag om

at udlægge den del af planlovgivningen fra amter til kommuner.

Til hr. Kolstrup: Ja, jeg bidrager meget gerne til at presse ministeren alt, hvad jeg kan. Det ved han også godt. Jeg har været i kontakt og er løbende i kontakt med ham. Jeg beklager meget, at der er nedlagt så meget, som der er. Men vi har i øvrigt et godt samarbejde med trafikministeren, så mon ikke vi ved fælles hjælp kan få noget positivt ud af det?

(Kort bemærkning.)

Ebbe Kalnæs (CD):

Det dér med at presse ministeren lidt tror jeg næsten vi kan skaffe et flertal for.

Jeg vil gerne lige, hvad skal vi sige, klargøre, fordi det var, ligesom hr. Graversen ikke rigtigt vidste, hvem »vi« var. Men det er selvfølgelig os, der sidder i Folketinget. Vi har en særlig forpligtelse på det område. Men jeg vil gerne sige, at der er da en helt særlig forpligtelse hos regeringen.

Det, jeg gerne så, var en erkendelse af, at vi faktisk hver dag på en række områder handler anderledes end det, vi skriver i vores festskrifter. Og det her med slagterier og alt det andet, det med at sige til erhvervslivet: Nej, det har vi ikke indflydelse på. Men det har vi altså i det offentlige; vi har i Folketinget, i amter og kommuner også – indrømmet – nogle håndtag i et område, hvor vi regerer, og der er det faktisk sådan, at vi også jævnlige og dagligt handler imod det, vi skriver i festskrifterne, imod de store planer, vi lægger, og så laver vi nogle puljer, som kan lappe lidt på det.

(Kort bemærkning.)

Kristen Touborg (SF):

Hr. Graversen udtrykte i sit forrige indlæg en bekymring over den effektivisering, rationalisering, der sker inden for mejeri- og slagteriområdet, en bekymring, som jeg absolut deler.

Nu vil jeg godt spørge den socialdemokratiske ordfører: Gælder den bekymring også, når tanken er på det almindelige industrialiserede landbrug, altså på primærdriften? Gælder bekymringen også det, at vi ser kæmpestore svinefarme, kæmpestore farme med høns og kyllinger? Er Socialdemokratiet klar til at begrænse disse mastodontproduktioner?

(Kort bemærkning.)

Jens Kirk (V):

Jeg stillede tre spørgsmål til hr. Holger Graversen før, og det forvirrer måske; jeg fik ikke svar på et eneste af dem. Nu skal jeg nøjes med at stille ét spørgsmål. Det er om puljerne og bloktilskuddet.

Det er sådan, at for at få del i puljemidlerne skal man som regel søge og have en god ansøgning, og det kan være vanskeligt for de fattige kommuner, for de skal som regel medfinansiere. Har Socialdemokratiet i tankerne, om ikke hele puljeordningen eller en del af puljerne måske burde over i bloktilskuddet, så vi kunne komme over den hurdle for de små og fattige kommuner?

(Kort bemærkning.)

Holger Graversen (S):

Til hr. Kalnæs: Jeg kan nok ikke komme det meget nærmere. Jeg er enig i, at amter og kommuner har store muligheder, det har vi faktisk også her, når vi laver vores rammelov, og derfor mener jeg også, det er en stor forbedring, at vi nu også får en årlig redegørelse omkring regionaludviklingen, og i det hele taget at vi nu skal tænke regional udvikling ind i vores øvrige lovgivning. Jeg mener, det er meget vigtigt.

Til hr. Touborg om bekymringer sådan mere generelt på landbrugsområdet: Jeg har heller ikke den helt store baggrundsviden på det område, men jeg fik hvasket i øret, at man har jo lige fået miljøregler, man har diskuteret de ting, som hr. Touborg nævner her. Og i øvrigt er hele denne strukturudvikling på landbrugsområdet vel heller ikke noget, vi kan gøre en hel masse ved her fra Folketingets side.

Undskyld til hr. Kirk, at jeg ikke besvarede hans spørgsmål før. Det var, fordi det var på en anden lap papir; det var ikke, fordi jeg ikke vil svare. Vi har ingen planer om egentlig at tage noget fra landdistriktpuljen – det er jo også beskudne midler, der er dér – og lægge over til almindelige generelle tilskud.

Jeg mener, det faktisk er gode forsøgs- og udviklingsprojekter, man har fået støtte til dér, og langt de fleste af dem har som sagt også overlevet uden støtte. Men vi kan da altid tage en generel debat, en undersøgelse af alle vores puljer, for vi har mange puljer. Det vil jeg da godt medvirke til. I øvrigt snakker vi om det tit og ofte, så det er der ingen problemer i.

I øvrigt håber jeg da – det mener jeg også generelt at vi gør – at vi måske kan snakke os frem til gode, nye forslag her under debatten.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Det er lige til hr. Holger Graversen omkring forslaget til vedtagelse – hvor det så også rigtigt nok blev nævnt, at Dansk Folkeparti ikke kan støtte op omkring det – der har jeg et enkelt spørgsmål. I vedtagelsen står der: »... og en forbedring af integrationsindsatsen i landkommunerne forhøjes beløbet til Landdistriktpuljen med 5 mio. kr. årligt.«

Hvis man nu forestillede sig, at man ikke skulle have denne her integration i landkommunerne, skal det så forstås på den måde, at så var der ingen grund til at forhøje puljen?

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det svar, Socialdemokratiets ordfører gav mig, fjernede faktisk et slør fra mine øjne, for når Socialdemokratiet siger, at Folketinget jo ikke har megen mulighed for at have indflydelse på strukturudviklingen i dansk landbrug, jamen så kan jeg da pludselig bedre forstå, hvorfor vi fik så elendig en landbrugslov, som vi fik. Så er det jo simpelt hen, fordi regeringen ikke mener, at vi har indflydelse på, hvordan strukturudviklingen er i dansk landbrug. Og så er der da pludselig noget, jeg forstår.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Til hr. Christian H. Hansen: Jo, jeg mener nok, det var muligt at forhøje beløbet alligevel. Vi har ikke talt om, hvor meget til dit og dat. Der står »med henblik på videnspredning og en forbedring af integrationsindsatsen...« osv.

Til hr. Touborg: Jeg ville da med glæde være med til at fjerne noget af sløret fra hr. Touborgs øjne. Nu er der det, at vi skal ikke falde i den grøft i dag, som jeg synes, vi tit og ofte gør, nemlig at når vi taler landdistrikter, så er der nogle partier, der mener, at det er lig med landbrug. Det mener vi ikke, det mener jeg ikke det er.

Landdistrikter er meget mere, og desværre har selve landbruget som erhverv en mindre og mindre betydning for landdistrikterne. Det er stadig et væsentligt erhverv, men det er jo et spørgsmål om at holde liv i alle vores landsby-

er. Jeg mener, det er dér, vi skal have debatten i dag.

Og så kan vi også tale landbrug, det er klart, men det skal jeg altså afholde mig fra at uddybe videre.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Jens Kirk som ordfører.

Jens Kirk (V):

Tak for redegørelsen og tak, fordi vi får en debat her i dag om redegørelsen om landbrugsproblematikken. Jeg vil også gerne sige tak, fordi vi da fik redegørelsen en hel uge før, vi i grunden skulle debattere den.

I Venstre er vi enige med regeringen i, at den overordnede målsætning er, at i landdistrikterne skal der skabes en bæredygtig udvikling, der ikke baserer sig på passiv overførsel. Redegørelsen gør status, og jeg vil fremdrage nogle enkelte punkter.

Punkt 1: Det er fortsat sådan, at ca. 800.000 danskere eller ca. 15 pct. af befolkningen bor i landdistriktsområder. Det er også sådan, at det har været ret konstant, men der er dog en nettotilflytning i nogle områder og negativ i nogle andre dele af landet.

Som punkt 2 kunne man sige, at den skattepligtige indkomst fortsat er betydelig lavere i landdistrikterne end i byområderne.

Punkt 3: Arbejdspladser med få ansatte er fremherskende. Derfor kan det være vanskeligt at forstå, at ikke alle har kunnet stemme for beslutningsforslagene B 55, B 56 og B 58, som ville kunne fremme den slags virksomheder nær ved en meget stabil arbejdskraft. At afvise med grundelsen, at der er rigeligt med erhvervsgrunde nær ved byerne, holder jo ikke. Ovennævnte skal også ses i lyset af, at der nedlægges 10 landbrug hver dag, de fem på grund af bureaukrati og overformynderi, hvorfor der skal findes nye arbejdspladser.

Som underpunkt til ovennævnte vil jeg gerne tilføje, hvad Landdistrikternes Fællesråd skriver.

For det første: »Der er behov for bedre muligheder for at udnytte tomme landbrugsbygninger til bolig og erhverv, flere generationer på samme nedlagte landbrug, børnefamilien i stuehuset og bedsteforældrene i den ombyggede lade. Landsplanafdelingen har vist åbenhed for dette forslag.«

For det andet: »Skal fremtidens bolig på landet være det traditionelle parcelhus, landsby-

huset eller noget helt nyt? En idékonkurrence kan give ny inspiration.»

For det tredje: »Byfornyelsesmidlerne når sjældent ud på landet. Der er behov for forenkling og mere fleksible regler for deres udnyttelse.« By- og boligministeren efterlyste forslag, der kan indgå i en revision af byfornyelsesloven i år 2000, og dertil kan siges, at Landdistrikternes Fællesråd er ved at samle erfaringer fra projekter landet over.

For det fjerde: »Bofællesskaber for ældre, oldekoller, er kommet for at blive. Ideen skal videreudvikles på baggrund af de erfaringer, der er gjort.«

Som punkt 4 kan man sige, at andelen af unge i alderen 17-25 år er betydelig lavere i landdistrikterne end i byområderne. Tilbudene er for få, transporten er ofte alt for tidskrævende og usmidig og dyr. Bl.a. derfor har vi i Vestre været meget optaget af, hvordan CVU'erne og KVV'erne bliver placeret. Men som de ligger nu, vil konsekvensen jo være, at endnu flere unge vil flytte væk fra landdistrikterne.

Som punkt 5 kunne man sige, at antallet af indvandrere og efterkommere fra tredjelande er betydelig lavere, og arbejdsløsheden blandt disse er betydelig lavere i landkommunerne, men man kan vel også sige, at hvis der bliver for mange med den nye integrationslov, kan der opstå et transportproblem.

Man kan da også som punkt 6 læse i redegørelsen, at 11 pct. af de 13,8 mio. kr. af de bevilninger, der gives efter byfornyelsesloven, er anvendt til byfornyelse i landdistrikterne og ikke som minimum 15 pct., som det burde være.

Efter ovennævnte konstateringer vil jeg gerne sige, at det synes, som om den kickstart, der blev ydet fra henholdsvis regeringens og oppositionens side sidst i 1980'erne og først i 1990'erne, er ved at gå i stå. Hvorfor, kan man spørge. Er ildsjælene blevet færre? Nej, det tror jeg ikke. Jeg tror mere, at det er, fordi mange af landdistrikternes videre udvikling alene baseres på »lad landsbyerne blomstre«. Jeg tror, at ny kickstart for ligesom at speede en positiv udvikling op vil befordre et samarbejde mellem både lokale og centrale kræfter, mellem enkeltpersoner, foreninger, myndigheder og på tværs af hidtidige, seksuelle grænser.

Optimalt set burde følgende ministerier, nemlig Fødevarerministeriet, Indenrigsministeriet, Kulturministeriet, By- og Boligministeriet, Miljø- og Energiministeriet, Erhvervsministeriet, Arbejdsministeriet, Undervisningsministeriet

og Trafikministeriet gå sammen om at udarbejde en fælles plan – det var måske nok nemmere at nævne de ministerier, der ikke skulle med – så vi kunne få formuleret en ordentlig plan for en national landdistriktspolitik. Som minimum burde vi forlange det.

Det er et faktum, at ildsjælenes foretagsomhed ikke fremmes, når iværksættelse afvises med de begrundelser, som blev anvendt i følgende eksempler, som vedrører Lokale- & Anlægsfonden, som hører under Kulturministeriet, nemlig at projekterne ikke var tilstrækkelig arkitekttegnede eller tegnet af en rigtig arkitekt.

I et eksempel fra landsbyen Grønbjerg i Vestjylland, som i og for sig lige så godt kunne være et sted i Vestsjælland eller på Lolland-Falster eller på Bornholm, ville man gerne have bygget en multihal. Multihallen skal høre sammen med et kommende børnehus, der skal være omklædningsfaciliteter m.v., og den skal ligge i forbindelse med skolen.

Der bevilges støtte på 2 mio. kr. fra By- og Boligministeriets pulje til forsøgs- og helhedsorienteret byfornyelse i landdistrikter. Yderligere har man lokalt indsamlet ½ mio. kr., og af lokale fonde kunne kommunen få 0,6 mio. kr. Derudover søgte man 1 mio. kr. hos Lokale- & Anlægsfonden. En lokal arkitekt og ingeniør havde udarbejdet projektet, ingeniøren havde samarbejdet med arkitekterne Utzon, der godt ville stå for det endelige tegnearbejde. I Grønbjerg havde man fået mundtlig godkendelse af de idémæssige rammer for projektet. Der blev indsendt et fuldstændigt udarbejdet materiale, og efter nogen tid fik man i Grønbjerg det lakoniske svar fra Lokale- & Anlægsfonden, at projektet bl.a. ikke var arkitektonisk i orden, og at man derfor ikke kunne få støtte.

Ovennævnte illustrerer mangel på samarbejdsvilje, og det er faktisk tankevækkende, hvis det i den sidste ende er EU, der får de forskellige ministerier til at samarbejde. For EU's krav er, at vi skal lave en samlet plan for landdistrikterne, som ikke kun handler om landbrug. Planen skal indeholde alternative erhvervsmuligheder som f.eks. turisme, håndværk, servicefaciliteter, ordentlig transport, Internetadgang, ja, helt ud til Maren i kærret, og alternative landsbyer, intakte kulturværdier og rent miljø m.v.

EU stiller godt 300 mio. kr. til rådighed, men EU kræver så til gengæld også, at det bliver et sammenskudsgilde, hvor stat, amt og kommune tilsammen yder et tilsvarende beløb.

Det får mig til at sige, at ovennævnte gør det endnu mere nødvendigt, at de milliarder af kroner, der ligger i puljeordningerne i Danmark, kommer over i bloktilskuddet, ellers får de kommuner, som EU's midler var tiltænkt, ikke råd til at sige ja til hjælpen.

Som andetsidste punkt vil jeg gerne tage Post Danmarks beslutning om at nedlægge 500 filialer. Sådan var overskrifterne i dagspressen i slutningen af 1999. Post Danmark var selvfølgelig hurtigt ude med et dementi, og så troede alle, at der ikke var mere i den sag. Men det både var og er der. Truslen om lukning er langtfra væk. Det er sandt, at Post Danmark har problemer, men det er ikke kun problemer med postbutikkerne på landet. Problemet er det samme i byerne. Postbutikkerne på landet er de fleste steder blevet en succes. Jeg kan kun som politiker anbefale mine kollegaer at tage ud og besøge dem, så man ved selvsyn kan få det indtryk.

Som et sidste punkt vil jeg tale om befordring, og lad mig med syvtommerssøm slå fast, at kollektiv trafik aldrig bliver løsningen for landdistrikterne. Løsningen er et miks af kollektiv og privat bilisme. Mange familier vil være afhængige af to biler, hvis det for dem skal være en succes at bo i landdistriktområderne. Men det er efterhånden blevet en dyr fornøjelse, afgifterne er alt for høje, bil nr. to koster jo over 30.000 kr. pr. år.

I forbindelse med pinsepakken afsatte regeringen, SF og Enhedslisten i juni 1998 90 mio. kr. over en 5-årig periode til udvikling og omstilling af den kollektive trafik i tyndt befolkede områder. Men hvad hjælper det, når man i et amt virkelig går i gang med den opgave, holder flere møder med Trafikministeriets folk osv., osv., og så, når man når til målstregen, får at vide, at man ikke kan komme i gang, fordi man er så langt fremme i forvejen, at man ikke behøver hjælp? Det er at gøre grin med et amt, som virkelig har lagt sig i selen for at løse befordringsproblemet i landdistrikterne. Det skal nævnes, at det var i den forrige trafikministers tid.

Afslutningsvis vil jeg sige, at vi må herfra droppe festtalerne og sætte handling bag ordene. Med de 5 mio. kr., der nu afsættes pr. år, håber jeg, at vi kan få en masse ny viden og samtidig få en viden kanaliseret ud. Rapporternes tid bør være forbi.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Hr. Jens Kirk var bekymret over den udvikling, den politik, som Post Danmark fører. Jeg deler den bekymring.

Men indebærer hr. Jens Kirks synspunkt så, at Venstre nu vil medvirke til, at Post Danmark bliver gennationaliseret, således at det udelukkende kan drives efter velfærdsmål, og at man ikke går efter mammon og profitmotiver?

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Hr. Kirk var inde på noget med de tomme landbrugsbygninger. Vi er endnu ikke blevet overbevist om, at der er noget problem vedrørende de tomme landbrugsbygninger. Det er muligt at starte op som i en slags rugekasse i en tom landbrugsbygning.

Men der er nogle begrænsninger, og det er i alles interesse, også i landdistrikternes interesse, at vi ikke skal have nogle mastodontvirksomheder, der ligger uden for, hvor der både er kloakeret og i øvrigt byggemodnet osv., og som i øvrigt udgør en skæv konkurrence i forhold til andre virksomheder.

Vedrørende Post Danmark: Nu er det ikke så længe siden, at Venstre var fremme med forslag om fuldstændig at liberalisere Post Danmark. Hvordan harmonerer det, skulle det bedre forholdene ude i landområderne? Hvordan er det med lukkeloven? Er der ikke noget med, at den skal totalliberaliseres også, trods det at alle kan se og bevise, at den er til gavn for små butikker på landet?

Hvordan er det med, undskyld, det kan jeg ikke læse selv – jeg håber, jeg kan gentage det senere.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Det vil tiden jo vise.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg har dels en kommentar – det ved jeg godt jeg skal vente lidt med – men jeg vil godt lige kvittere for den dér med de tomme landbrugsbygninger, for det er jo en sag, vi meget ofte, nærmest flere gange i løbet af en sæson, har på dagsordenen her. Og vi er da i Det Radikale Venstre ikke fremmede over for det, hvis Landsplanafdelingen i øvrigt kan anvise nogle fornuftige måder at se på det dér, for vi er sådan set enige i, at der måske godt kan være no-

get, men det må altså ikke – aldrig – komme til at skade det åbne land.

Men mit spørgsmål til hr. Jens Kirk går på noget helt andet, nemlig trafikken, for hr. Jens Kirk nævnte et konkret amt og et konkret projekt, som jeg aldrig har hørt om, og jeg vil gerne bede hr. Jens Kirk om at uddybe, hvad det var for et projekt. Jeg gætter på, det er Ringkøbing Amt, hvor de stort set har afskaffet kollektiv trafik. De har noget med 48 busruter tilbage. Men jeg vil meget gerne høre, om jeg har ret i min betragtning her.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg kan forsikre hr. Søren Kolstrup om, at Venstre ikke går ind for en gennationalisering af Post Danmark. Men vi har i grunden i loven som sådan skrevet ind, og det vil vi forfølge, at der skulle sikres den samme service, uanset om man boede på landet eller i byen. Og de 2 kr., der er lagt ekstra på på landet, synes jeg i grunden også man skulle afskaffe samtidig.

Om tomme landbrugsbygninger: Vi har den regel i øjeblikket, jeg tror, det er, at hvis der kun er seks ansatte, så skal virksomheden flytte ind i industricentrene nær byerne. Det kunne jo godt hæves, om det var 20, 30 eller 50, det skal ikke være afgørende. Men det er selvfølgelig en forudsætning, at miljøet er i orden omkring disse virksomheder, som skal starte derude. Der kan være nogle virksomheder, som ikke kan starte derude, der er andre, der godt kan være derude, som ikke er miljøforurenende.

Endelig til hr. Holger Graversen: Jeg kan sige, at hvis Post Danmark skal liberaliseres fuldstændig, så er det noget med, at man kan stille koncession. Man har før stillet koncession i Nordsøen om, at der skulle gøres ditten og daten inden for et vist tidsrum. Hvis man f.eks. skulle give koncession til et postombæringsfirma, så er kravet til den postombæring ditten og datten. Det kan man også, når man liberaliserer noget.

Til fru Vibeke Peschardt kan jeg sige: Det er Ringkøbing Amt, som i flere omgange havde møde med den forhenværende trafikministers embedsmænd om, hvordan man kunne organisere en ny delvis kollektiv og delvis privat bilisme i Ringkøbing Amt. Det er korrekt, at man havde et forslag fremme, hvor der kun var 48 ruter, men det blev trukket tilbage, fordi der var

en stor protest, men man fik i hvert fald en høring ud af det, en værdig høring vil jeg sige; folk var oppe på mærkerne.

Men man blev afvist, da man kom til målstregen og skulle have et møde med ministeriets folk igen, der sagde: Det er ikke nødvendigt, for I er så langt fremme med jeres planer, at I ikke behøver hjælp fra den pulje. Derfor blev det andre amter, der blev forsøgsamter. Det er så helt i orden, men jeg synes ikke, det er helt fair over for et amt, som faktisk var langt foran de andre på det tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil sige til hr. Jens Kirk, at jeg kom til at tænke lidt på, at vi er jo begge to lidt borgerlige i kanten. Men er vi ikke også nødt til at erkende, at den samfundsudvikling, vi har, som går meget på effektivitet, som går meget på at uddelegere, som går meget på at privatisere, at tingene skal bære sig selv og ikke være offentlige, at der må vi erkende, at der mister vi altså en række håndtag for som lovgivere at fastholde placeringer af service ude i yderområderne?

Altså når vi går den vej, så mister vi dem, og hvordan kan vi så kompensere det, hvis vi vil den vej? Det er vel den overvejelse, vi skal gøre os, for vi er jo nødt til at erkende, at risikoen er, at vi affolker på grund af, at vi ikke længere som lovgivere kan sige, at uanset at det ikke er helt så rentabelt, er det vigtigt udviklingsmæssigt, at vi fastholder de og de funktioner ude i de tyndere befolkede områder.

(Kort bemærkning).

Margot Torp (S):

Jeg vil meget gerne medgive hr. Jens Kirk, at hele det her problemområde skal ses i en stor sammenhæng, som hr. Jens Kirk gjorde, og jeg vil derfor gerne spørge, om Venstre fremover vil kunne støtte miljøministeren i hans detailhandelspolitik, så vi kan sikre, som det allerede er sket gennem et langt stykke tid, fortsat kan sikre, at de små butikker i landdistrikterne får et tiltrængt forspring.

Jeg vil også gerne høre, om man vil undlade at være alt for opsat på en liberalisering af apotekerloven. At liberalisere apotekerloven kunne nemt komme til at indebære, at de små apoteker i landdistrikterne også måtte lukke.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Jeg vil godt have lov at spørge hr. Kirk med hensyn til Post Danmark: Hvis det skulle totaliseres, skulle være selvstændig virksomhed, er grundlaget så ikke totalt forsvundet for at tage de samfundsmæssige hensyn, og er grundlaget omvendt ikke væk for, at det kan være en almindelig profitskabende virksomhed, hvis man skal have indbygget de samfundshensyn, som vi i øjeblikket kan kræve af Post Danmark med den status, det har?

Så har fru Torp nævnt – det var det, jeg ikke kunne læse før – de små butikker. Det vil jeg godt høre hr. Kirks bemærkninger til også.

Og endelig ville jeg gerne høre hr. Kirks bemærkninger til lukkeloven. Er man fortsat tilhænger af fuldstændig at afskaffe lukkeloven? Og er man uenig i, at det først og fremmest vil gavne de store varehuse og skade de små butikker på landet?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg vil sige til hr. Ebbe Kalnæs, at vi kan da have et problem, når vi uddelegerer. Men det drejer sig vel om, at vi får skrevet de rigtige ting ind i de betingelser, vi stiller, sådan at vi kan undgå det. Det har vi nok somme tider glemt her i Tinget også.

Med hensyn til hr. Graversen, så glemte jeg lukkeloven før, og der må jeg sige: Nej, jeg går ind for en afskaffelse. For hvis man kommer ud i landdistrikterne, hvor det virkelig er, at de små butikker er, så er det altså op til uddelerens og de ansattes kreativitet at få det til at virke. Og det kan de.

Og med den grænse, vi har for omsætning i øjeblikket, op til de 13 mio. kr. godt og vel, så kan de finde ud af det. Men det er op til uddelegeren. Det er ikke en 8-17-butik mere, det er blevet en butik måske fra kl. 6 om morgenen til kl. 20 om aftenen, hvor man holder lukket midt på dagen. Der er lige så mange løsninger på det, som der er butikker, men de findes, de gode eksempler. Jeg skal gerne tage hr. Holger Graversen med rundt.

Og dermed har jeg svaret på det med detailhandelen. Vi kan ikke gå ind for miljøministerens idé dér; det må være kommuner og amter, der kan afgøre, hvordan man ønsker det i det amt her. Skal vi have større eller mindre varehuse, osv.?

Endelig til fru Margot Torp: Med hensyn til medicinudsalg er jeg enig i, at hvis ikke vi får lavet det rigtige dér, så kan vi også gå hen og miste håndkøbsudsalget, og det vil vi ikke. Dér skal vi have lavet det rigtige, men det er jo ikke det samme som, at vi ikke kan liberalisere noget af det andet.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg kan forstå, at hr. Jens Kirk i virkeligheden opererer med to modeller for posten, dels en udliciteringsmodel, og dels fastholder han i svaret til mig det nuværende Post Danmark, men således at det i virkeligheden lever op til sine velfærdsmål.

Men hvis nu Post Danmark kommer og siger, at det er der ikke penge til – det kan jo godt være – og hvis det nu er korrekt, at der ikke er penge til at fastholde alle de nydelige postbutikker og posthuse ude på landet, hvad vil hr. Jens Kirk så gøre? Vil han f.eks. så medvirke til at give nogle ekstra penge til Post Danmark, så vi eventuelt får hævet skattestrykket, eller hvad?

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Hvis hr. Søren Kolstrup går tilbage til loven om Post Danmark, så står der, at den skal sikre den samme service på land som i by. Det gør den jo ikke, kan vi se af det, vi har oplevet nu, og derfor burde vi måske have fat i loven igen i næste samling og sige: Der er noget her, som vi skal opfylde.

Vi har opstillet nogle regler, og de regler skal selvfølgelig være klare, og de skal følges. Vil et liberaliseret Post Danmark ikke gøre det, så tror jeg i grunden nok, der er andre, der vil gøre det, men koncessionsbetingelserne vil være de samme. Der er nok andre, der gerne vil sørge for postomdelingen.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Knud Erik Kirkegaard som ordfører.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Vi har så meget derude på landet, så meget kvalitet, så mange værdier, naturværdier, mulighed for at finde fred og ro, mulighed for at tilrettelægge en tilværelse i ens eget tempo. Der er overskuelige enheder, og der er fællesskab, og sådan med lidt held er der måske også en skole i lokalsamfundet. Der er nok også stadig væk en købmand, og i den forbindelse kan jeg

så godt sige, at den lukkelov, som vi har i øjeblikket, ønsker vi i Det Konservative Folkeparti som grundprincip at fastholde, bl.a. af hensyn til den lille købmand på landet, men det var nu i og for sig et sidespring i forhold til min indledning.

Jeg slår altså fast: Landet har meget at byde på, men der er altså også nogle problemer. Hvis man ser Morten Korch-film i fjernsynet eller man endnu i vore dage skulle finde på at læse hans lidt støvede bøger, så skal man altså ikke leve i den vildfarelse, at de landsbysamfund, som han beskrev, på noget tidspunkt vender tilbage. Det gør de ikke.

Der er sket en strukturudvikling, som har været uafvendelig. Der er sket en affolkning af landdistrikterne, og det har noget med den erhvervsmæssige udvikling at gøre. Antalsmæssigt har landbruget, fiskeriet og de små serviceerhverv været i tilbagegang. Der er en tendens til koncentration i stadig større virksomheder. Det sker af konkurrencemæssige hensyn, og jeg tror ikke, det vil være muligt for Folketinget at gøre noget effektivt, der kan modvirke noget sådant. Det vil jeg i øvrigt også advare imod.

Man kan også komme til at opleve konsekvenserne i landdistrikterne, hvis der er ubalance i den regionale udvikling i landet; altså hvis der er en region, eksempelvis Storstrøms Amt, som har nogle problemer, vil det også smitte af på landdistrikterne i Storstrøms Amt.

Transportdiskussionen har man allerede været meget inde på her i dag. Der er ingen tvivl om, at det med den kollektive trafik er en lidt svær sag at få til at fungere i landdistrikterne. Det viser al erfaring. Man er altså henvist til den individuelle trafik og har måttet lide under den klapjagt på privatbilismen, som har været den korrekte politik fra et flertal herinde i Folketinget nu i en årrække, og måske er der lidt andre signaler på vej, men der er i hvert fald ingen tvivl om, at problemerne for den individuelle trafik rammer udviklingen i landdistrikterne.

Jeg var inde på min lokale benzinstation forleden dag og fik påfyldt 59,56 l benzin, oktan 95, og så til min store overraskelse, at prisen var 503,28 kr. Hvis man ikke tror, at den slags beløb tæller med i et husholdningsbudget, når man bor på landet, så tager man altså fejl. Det er virkelig en faktor, som vi skal være opmærksomme på.

Endvidere viser al erfaring også, at landdistrikterne er meget konjunkturfølsomme. Nu

har vi haft nogle relativt gunstige konjunkturer i nogle år, men det kan vende, og så skal det nok vise sig, at det vil ramme landdistrikterne.

Der er jo også, hvis man ser på befolkningens alderssammensætning, nogle forhold, som kan bekymre. For en ø i Limfjorden, som jeg ved den socialdemokratiske ordfører og jeg kender godt og sætter utrolig stor pris på, nemlig Fur, så jeg nogle tal forleden, og jeg tror, det var 25 pct. af befolkningen, der var 67 år og derover. Det siger sig selv, at det giver nogle perspektiver på lidt længere sigt, som kan være ganske alvorlige.

Vi har flere gange i 1990'erne haft en debat her i Folketinget om landdistrikterne. Det startede vel med den borgerlige regering, som i sin tid lavede en redegørelse. Og vi havde en forespørgselsdebat efter regeringsskiftet, som jeg tror Venstre og De Konservative tog initiativet til, og jeg må sige, at vi oplevede det på den måde, at selv om vi ikke var enige med den nytilltrådte regering, så var der en betydelig grad af forståelse også hos den nytilltrådte regering for, at der var nogle opgaver her, som skulle løses. Man fik etableret landdistriktpuljen, og man fik sat gang i en række positive projekter rundtomkring i landet, og det er jo alt sammen meget godt.

Så har vi den aktuelle redegørelse fra regeringen, som vi takker for. Hvis man læser redegørelsen igennem, kan man vel sige, at den indeholder meget blandet stof, og jeg er lige ved at sige: alt godt fra havet. Næsten alt, hvad regeringen har rørt ved, er med i den redegørelse, uanset om det er positivt eller negativt for landdistrikterne, og sådan skal sådan en redegørelse nok være. Men nu må vi altså videre. Vi har passeret årtusindskiftet, og nu må vi på baggrund af de erfaringer, vi har haft i 1990'erne, se at komme videre med denne vigtige sag, som jeg ved mange her i Folketinget er optaget af.

Vi har naturligvis i løbet af 1990'erne fået en betydelig viden om, hvad det er, der betyder noget for udviklingen af landdistrikterne. Den viden må vi have samlet, og jeg kan forstå, at der er nogle ideer fra regeringens side til et videncenter. Det må hilses med meget stor tilfredshed, hvis man får noget sådant etableret.

Når man så får samlet den viden, som er til rådighed, skal man faktisk i gang med at sprede den igen, og her tager det forslag, som vi formentlig får vedtaget på torsdag, så også fat i, at det at sprede den tilgængelige viden til de men-

nesker, de ildsjæle, som kan bruge denne viden, også er vigtigt.

Helt fundamentalt drejer det sig om to faktorer. Den ene er at få nogle flere mennesker til at bosætte sig i landdistrikterne, og så gælder det om – og det er den anden faktor – at understøtte en, skal vi sige bæredygtig erhvervsudvikling i landdistrikterne.

Her har vi været for restriktive. Hvis jeg tænker helt tilbage på 1970'erne og den planlægningstankegang, som var fremherskende dengang, så var man simpelt hen så bange for, at der skulle komme en udvikling i bosætningen her i landet, og at der skulle komme en erhvervsmæssig udvikling her i landet, hvor det hele hulter til bulter i én stor tilfældighed ville blive placeret i landdistrikterne.

Erfaringen viser, at det er gået lige modsat, og vi skal i stedet tage initiativer til at få flere til at bo på landet. Vi skal tage initiativer til, at det bliver muligt for flere erhvervsvirksomheder, der passer ind i landdistrikterne, at placere sig dér, hvor vi i vid udstrækning har gjort det modsatte, altså planmæssigt forsøgt at forhindre, at det skete.

Jeg har selv siddet i kommunalbestyrelsen i en landkommune og har været med i hele den udvikling og kan konstatere, at det forholder sig sådan. F.eks. sådan nogle faktorer som skilning til de gårdbutikker, der er derude, altså hvad man gør for at hindre, at iværksættere kan komme i gang, og den diskussion, vi i en årrække har haft om landzonekompetencen, som man stadig væk ikke tør placere ude hos primærkommunerne. Her må vi altså se at komme videre.

Hvad angår bosætning, er der så meget at byde på i landdistrikterne. Der er så mange værdier, at hvis vi skaber de rigtige rammer, er jeg overbevist om, at vi kan få flere mennesker til at bosætte sig på landet, og jeg er også overbevist om, at der er erhvervstyper, som man med meget store fordele kan placere i landdistrikterne.

Jeg så i avisen forleden dag, eller også var det i dag, at by- og boligministeren opererer med planer om, at nye moderne erhvervsvirksomheder i IT-branchen og designbranchen med fordel kunne placeres i de indre byer, hvad man jo heller ikke har tilladt i en årrække. Lige præcis den samme type virksomheder kunne med lige så stor fordel anbringes i landdistrikterne og i landsbyerne. Her er der så nogle andre kvaliteter at bygge på.

Vi skal altså tænke nyt, vi skal være mindre restriktive, vi skal give gode rammer, og vi skal inspirere og understøtte en positiv udvikling i landdistrikterne og i landsbysamfundene, der har så mange værdier i sig, som vi slet ikke kan undvære i det danske samfund.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Det var hr. Knud Erik Kirkegaards fremdragelse af sin benzinregning fra sidste uge, som bragte mig herop, for jeg vil så gerne i den forbindelse spørge, om hr. Knud Erik Kirkegaard kunne tænke sig at sætte benzinpriserne ned og i tilfælde af det hvor meget, og hvor hr. Knud Erik Kirkegaard så vil skaffe det manglende provenu fra.

Endelig vil jeg også lige sige, at vi jo her i Danmark har koordineret vores benzinpriser med vores nabolande, så hvis priserne er steget, skyldes det altså ikke, at staten profiterer af det, men at benzinselskaberne har sat priserne op.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Må jeg tilføje til det emne, at vi jo har en god fradragsordning over skatterne netop for at vise vores gode vilje med hensyn til, at det er nødvendigt for de fleste ude på landet at bruge bilen til transport. Så det med klapjagten vil jeg altså godt nok have mig meget frabedt. Vi dyrker ikke klapjagt på privatbiler, overhovedet ikke.

Jeg synes i øvrigt, det var en god og positiv tale, som lægger op til det samarbejde, vi har brug for på det område her, så det skal hr. Kirkegaard have tak for.

Der er dog lige en enkelt ting endnu en gang med hensyn til land- og byzonekompetencen. Jeg må spørge hr. Kirkegaard direkte: Hvis man fra kommunens side laver en lokalplan for en landsby, hvilke problemer er der så på det område?

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg glemte før, da Venstres ordfører var på, at spørge om en ting, men det vil egentlig være lige så relevant at spørge hr. Kirkegaard om det: Er hr. Kirkegaard enig i, at der ikke ville være nogen idé i at få de sparsomme midler fra landdistriktpuljen dirigeret over i bloktilskudet? Og er hr. Kirkegaard enig i, at risikoen for, at de i hvert fald ikke kommer til at lande dér,

hvor de skulle, ville være overhængende i den situation?

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Til den radikale ordfører, fru Vibeke Peschardt: Nu skal vi jo passe på, at debatten her ikke bliver til en trafikdebat.

Jeg tog min afregning fra benzinstationen med for at påpege, at der altså er noget her, vi skal være opmærksomme på. Jeg skal ikke her under landdistriktdebatten komme med præcise udspil til at sænke benzinprisen, eller hvad man ellers kan foretage sig af beskatningsmæssig karakter omkring privatbilen. Det kan vi diskutere i en anden sammenhæng.

Men hvis vi går i den illusion, at det her ikke er en faktor, der betyder uendelig meget for udviklingen af landdistrikterne, så tager vi altså fejl. Det gør det. En af de allervigtigste faktorer er måske muligheden for at have den individuelle trafik.

Vi kan diskutere detaljerne i det, og vi kan diskutere instrumenterne, men at det er en faktor, der virkelig betyder noget, vil jeg holde fast i.

Hr. Holger Graversen tager afstand fra klapjagten på privatbilismen. Det er jeg glad for. Gid man kunne man sige det samme om samtlige hr. Holger Graversens partifæller.

Så spørger hr. Graversen: Hvad er egentlig problemet, hvis man laver lokalplaner i landsbyerne? Jamen hvorfor egentlig gøre det, hvis der ikke er et behov for det? Man kan bare flytte zonelovskompetencen. Så kan man helt undgå det og en masse administration, der ligger i at skulle udarbejde disse lokalplaner. Teknisk er jeg naturligvis enig i, at den mulighed foreligger. Jeg sidder jo altså stadig væk i en kommunalbestyrelse i en landkommune, så jeg ved det godt.

Til hr. Ebbe Kalnæs: Man kan have mange filosofiske diskussioner om puljer og bloktilskud, men jeg må dybt rødmende erkende over for hr. Ebbe Kalnæs, at hvis vi flyttede de der 16,8 mio. kr. fra landdistriktspuljen over i bloktilskudspuljen, så tror jeg, at de ville forsvinde.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Så er det hr. Kristen Touborg som ordfører.

Kristen Touborg (SF):

Landdistriktsredegørelsen indeholder en opfølgning af de initiativer, som er iværksat for at

fremme udviklingen i landdistrikterne. Målet er at skabe levedygtige landdistrikter med realistiske bosætningsmuligheder for flest mulige borgere.

Redegørelsen starter med at konstatere, at det er positivt, at der i de seneste år har været en befolkningstilvækst i landdistrikterne. Det vigtige her er jo så, om det skyldes de tiltag, der er iværksat, eller om det skyldes, at Danmark som helhed har fået flere indbyggere, og når jeg ser på bilagsmaterialet, må jeg jo konstatere, at det nok skyldes det sidste.

Procentuelt bor der færre i landdistrikterne i dag end for 10 år siden. Befolkningstallet har været stigende, men stigningen er lavere, end den er i bykommunerne. Endvidere har landdistrikterne haft en negativ nettotilflytning på små 2 pct., hvor bykommunerne har haft en positiv nettotilflytning på 0,3 pct. Det synes vi er bekymrende i forhold til det mål, vi havde. Ved debatten i 1997 troede jeg, at regeringens ambitionsniveau var højnet, og at den aktivt ville indgå i løsningsmodeller for at forhindre en skævvridning af Danmark. Jeg må så nu konstatere, at det ikke rigtig er sket.

Vi har her i dag haft en del debat om mangler og fordele ved bosætning, og hvilke faktorer der har betydning herfor. Efter SF's opfattelse har det meget stor betydning for bosætningen, hvordan landbrugserhvervet gebærder sig.

Jeg er opmærksom på, at Socialdemokratiets ordfører pointerede, at landbruget ikke mere har så stor betydning for landdistrikterne, som det har haft, og at det altså er andre og flere helheder, der er afgørende. Det er jeg fuldstændig enig i, men sagen er, at det industrialiserede landbrug har en ret stor indflydelse på, om folk ønsker at bo i landdistrikterne. Det industrialiserede landbrug med f.eks. meget store svinefarme har en påvirkning på området, som er ret afgørende. Jeg tror sådan set ikke, der er så forfærdelig mange byboer, der ønsker at bosætte sig for tæt på svinefarme, fordi der er sådan en helt umiskendelig duft ved svinefarme. Engang sagde man, at de lugtede af penge, men der har jo i hvert fald været perioder, hvor det ikke var det, de lugtede af. At det så er ved at blive tilfældet nu igen, er en anden sag.

Sagen er, at vil man have reel indflydelse på, hvordan bosætningsmulighederne skal være, så er der nok behov for, at man griber langt mere ind og langt mere styrer strukturudviklingen i landbruget. Efter vores bedste opfattelse er det

helt afgørende for, om landdistrikterne i øvrigt skal komme til at fungere efter hensigten.

En af de muligheder, man kunne tage op, efter at der er vedtaget en ret forfejlet landbrugslov, er, at man kunne sænke VVM-grænsen, således at den helhedspåvirkning, som en svineproduktion har på en omegn, bliver vurderet langt tidligere end ved de 250 dyreenheder, også set i lyset af, at den enkelte landmand må have tre ejendomme. Hvis der så er 249 på hver ejendom, så er der jo sådan set mulighed for at undgå den VVM-godkendelse. Vi tror altså, at det vil få en væsentlig effekt, hvis man går ind og ser noget mere på den miljøeffekt.

Af redegørelsen fremgår det også, at inden for de sidste 10 år er der sket en markant ændring i de kommunale udligninger og de generelle tilskud. Landkommunerne får nu mindre end i 1990, og bykommunerne modtager mere.

Jeg finder, det kan være interessant at få vurderet, om dette forhold har været en væsentlig årsag til den manglende udvikling i landdistrikterne. Det kunne være godt at få den kommunale udligning og de generelle tilskud revideret, men nu er det ikke sådan, at en ændring af bloktilskuddet er en enkel sag. Vi ved godt, at det er ikke gjort med at sige landdistrikter. Vi ved godt, at der kan være landkommuner, hvor tingene foregår ganske udmærket, og så kan det være, at købstæder, som ikke kan betegnes som landkommuner, i virkeligheden har nogle helt anderledes og langt større problemer end landkommunerne og en omlægning af landkommunerne.

Et af de eksempler er jo så Nakskov Kommune, som det også tidligere har været nævnt her i dag. Det er vigtigt at se på helheder, og f.eks. i Nakskov, hvor der er en stor tilflytning af borgere med meget lave indkomster, bliver der jo helt automatisk problemer. Så problemerne er altså mere komplekse end som så.

I redegørelsen har regeringen udpeget seks fokusområder for de kommende år, som vil have betydning for udviklingen i landdistrikterne. Generelt mener SF ikke, at de er handlekraftige nok til at skabe den bæredygtige udvikling, der er nødvendig for at styrke landdistrikterne. Jeg har kommentarer til nogle af dem.

Vedrørende kommunal struktur kan SF i vid udstrækning støtte de initiativer, der er medvirkende til nytænkning og forbedring af den offentlige service. En større frihed og selvbestemmelse kan medvirke til bedre muligheder for at

styrke lokalsamfundet, men der er intet, der tyder på, at større enheder ved sammenlægning af kommuner i sig selv styrker landdistrikterne. SF er ikke imod, hvis kommunerne på demokratisk vis ønsker en sammenlægning, men vi vil bare lige gøre opmærksom på, at det jo ikke er så enkelt som så.

Opstillingen af en kommunal og amtskommunal landdistriktspolitik kan SF støtte; en synlig og målbevidst lokal landdistriktspolitik kan kun medvirke til udvikling.

Generelt med hensyn til ekstra midler til landdistriktsudviklingen kan SF støtte, at der etableres en tilskudsordning, der kan styrke landkommunernes muligheder for at medvirke til løsning af boligsociale opgaver, herunder modtagelse og integration af flygtninge.

Vi er imidlertid noget betænkelige ved de mange puljemidler. Det kræver mange ressourcer at søge disse, og erfaringerne viser jo også, at det kan være svært for de dårligt stillede kommuner at søge disse. Evalueringen af landdistriktpuljen viser, at to tredjedele af projekterne har haft en positiv effekt, og det hilser vi naturligvis velkommen.

Afsluttende vil jeg sige, at de tiltag, regeringen vil arbejde på i de kommende år, kan da være gode nok, men bestemt ikke er tilstrækkelige. Der skal en meget mere målrettet indsats til både på erhvervsområdet, trafikområdet, boligområdet og uddannelsesområdet. SF ønsker et helt Danmark med lige muligheder for udvikling.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg har nu tre korte bemærkninger, først hr. Ebbe Kalnæs, og derefter er det hr. Holger Graversen.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Først vil jeg gerne sige til SF's ordfører, at der er meget i indlægget fra SF's ordfører, vi er ganske enige om. Det vil jeg vende tilbage til.

Jeg kan næsten ikke nære mig, for netop spørgsmålet om den kommunale finansiering, som SF's ordfører var inde på her, ligner næsten et tilsagn om, at vi kunne sætte os ned og prøve at få drevet en proces i gang, hvor vi for alvor gik ind og fik analyseret, hvordan den kommunale finansiering virker, for alvor fik kigget på virkningerne af bloktilskud og de dybe tilfældigheder, der er i bloktilskuddene og bloktilskuddenes virkning.

Vi kan ikke få Kommunernes Landsforening til at gøre noget som helst ved det, for det kan man ikke blive enig om, og derfor er det altså et spørgsmål om Folketingets vilje til at sætte nogle i gang med at analysere det her, for vi taler faktisk ofte i den her sammenhæng om noget, ingen ved noget om.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Holger Graversen og derefter hr. Jens Kirk.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Jeg er enig med hr. Touborg i, at vi nok skal skærpe vores målsætning på området. Jeg mener i øvrigt også, vi er i gang i og med, at vi bl.a. har fået også regionalreddegørelsen ind i billedet.

Jeg er også enig i, at de store svinefarme kan være en hindring for at få folk til at bo i hvert fald alt for nær på disse svinefarme.

Udligningen kan der også være noget rigtigt i. Der må vi ikke glemme, at der netop er sat 40 mio. kr. ekstra at gøre godt med i de fattigste kommuner, og det er jo typisk nogle af de landkommuner, vi taler om. Men jeg mener, vi måske bør kigge lidt nærmere på – og det vil jeg også bede ministeren om – de forslag, der ligger fra Det Skæve Danmark, sammenslutningen af de mange små kommuner. De har en række ideer, måske kunne man godt finde nogle emner dér.

Jeg er også enig med hr. Touborg i, at kommunesammenlægning i sig selv ikke er nogen løsning på problemet.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Skal jeg forstå hr. Kristen Touborgs ord sådan, at det næsten er et tilsagn om, at vi skal have en ny kommunal udligningsreform? Vi skal måske tilbage til den gamle igen?

For mig er den her debat om landdistrikter ikke et spørgsmål om store eller små landbrug, og jeg vil gerne spørge hr. Touborg om, hvor mange stuehuse der i grunden står tomme på landet. Er der nogen, der står tomme?

Det næste er vel, at SF påstår, at landbruget skal slå sig sammen i større virksomheder. Vi ved, at der nu skal bygges et storslagteri, og vi ved, at det flytter fra et område. Man kan spørge sig selv om årsagen til, at det flytter fra et vist område til et andet. En af årsagerne er i

hvert fald, at der ikke er en motorvej, at der mangler tilkørselsforhold.

Hvad er SF's holdning – til EU ved jeg godt for de flestes vedkommende, men til transporten for landdistriktsbefolkningen? Skal det hele være kollektivt, eller skal vi have lov at køre i bil? Skal vi eventuelt have nedsat vægtafgift, have gule plader på eller noget andet?

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (S):

Jeg tror, samtlige tre ordførere spurgte om SF's tanker om bloktilskud og kommunal udligning. Det er SF's politik, at der er behov for at kigge på det område, fordi der simpelt hen er nogle utilsigtede konsekvenser i det system, vi har, som vi i SF mener man er nødt til at se på.

Så siger Socialdemokratiets ordfører, at vi også skal huske på, at der er sat 40 mio. kr. ekstra af til de fattigste kommuner. Det er rigtigt, det er der, og det er også godt, der er det, men det er jo altså et meget, meget, meget lille beløb, så det løser ikke rigtigt problemerne.

Så spørger Venstre om de store landbrug: Hvorfor mener vi nu, at det er så stort et problem? Det mener vi, fordi i og med, at man laver nogle meget store husdyrbrugskoncentrationer, så påvirker det hele området på en måde, så det bliver meget vanskeligt at etablere en bosætning af mennesker, der kommer udefra. Vi mener, at det også er uheldigt på den måde, at den centralisering, det indebærer, og den store transport, det giver med vores forskellige produkter, simpelt hen påvirker landdistrikterne i en uheldig retning. Vi ønsker simpelt hen, at man sætter ind og sikrer, at det er mindre enheder, og at man dermed holder mere liv på landet og dermed får det gjort tiltrækkende i stedet for det modsatte.

Vedrørende kollektiv trafik i landområderne vil jeg sige: Det er helt indlysende, at kollektiv trafik i landområderne ikke kan løse transportproblemet alene. Det er indlysende, at der er behov for, at der også er privatbilisme i landområderne, og der er så i øvrigt heller ikke nogen som helst tvivl om, at det er sådan. Det kan være et spørgsmål om, hvordan man løser problemet, men naturligvis er der behov for privatbilisme i landområderne.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Det var en lille opfølgning til hr. Kristen Touborg: Nu er det sådan, at hr. Kristen Tou-

borg jo selv kommer lidt fra landet, som jeg også selv gør, og når SF nu har været med til at afsætte den der pulje på de 90 mio. kr. over en 5-års-periode, altså perioden 1999-2003, så er jeg helt med på, at perioden jo ikke er udløbet. Men hvad konkret inden for trafikområdet, om den kollektive trafik, kan hr. Kristen Touborg her fortælle? Hvad konkret har virket, som man kan se på ude i landdistrikterne? Jeg bor også selv i et landdistrikt, og jeg har en fornemmelse af, at det eneste, man sådan set kan se, er, at eksempelvis buschaufførerne er meget ensomme.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil sige til hr. Kristen Touborg, at efter sommerferien tror jeg, at jeg kunne tænke mig, at vi samles nogle stykker, hvis der skal være hold i det her, og laver et beslutningsforslag, som går på, at vi analyserer pengestrømmene i den kommunale finansiering. Jeg kunne tænke mig, at vi for alvor går ind og kigger på det nuværende system, som jo siden 1982 – i den del, der er bloktilskud – er vokset ganske stærkt. Det er lagt ud via bloktilskuddene, og vi ved, at der er mange tilfældigheder i det, og at man kompenserer på forskellig vis. Ikke ret mange ved ret meget om det, når det kommer til stykket. Men skal vi sætte os ned og blive enige om at lave en analyse udført af uvildige folk ved vores universiteter eller andet, som prøver at tegne et ordentligt billede af det her? For jeg er nemlig bange for, at hvis vi sætter Finansministeriet eller Kommunernes Landsforening eller andre til det, som ikke har den store vilje til overhovedet at få kigget på det her, så bliver det ikke til noget. Så det vil jeg invitere til.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Min påstand er, at hvis hr. Touborg selv læser, hvad han har sagt for lidt siden, så vil han sige, at det jo ikke er helt i overensstemmelse med sandheden, når SF påstår, at der vil være mindre transport ved, at 12 t kunne læses af på ét sted, end hvis det var delt i fire portioner a 3 t. Det kan ikke være rigtigt – selv ikke ude i Vestjylland.

Jeg kan heller ikke lade være med at tænke på, om hr. Touborg – og det er nok en nytteløs diskussion også med hr. Touborg – virkelig tror, at det giver mere tid til at snakke med de øvrige folk i landdistrikterne, hvis man i grun-

den skal gå som ene familie på et landbrug i fremtiden. Som det er nu, hvor vi har en eller to mand mange steder, giver det mulighed for at komme hinanden ved og komme til Sankt Hans-fest eller nytårsaften sammen med dem og drøfte tingene. Sådan gør man ikke, hvis man skal gå alene, og det ved hr. Touborg jo godt.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Først vil jeg sige til hr. Christian H. Hansen: De 90 mio. kr., som SF har været med til at afsætte til fremme af den kollektive trafik, har vi faktisk fået nogle af til Lemvig Kommune, så det er ikke sådan, som den radikale ordfører sagde, at i Ringkjøbing Amt havde man nærmest slet ingen kollektiv trafik. Den holder ikke helt, fordi rent faktisk har man i Lemvig Kommune fået en del af de midler.

De midler er jo ikke store. 90 mio. kr. er ikke meget. Men jeg vil sige, at vi jo fik sat nogle af. Hvad fik Dansk Folkeparti sat af? Hvad fik Venstre sat af? Hvad fik De Konservative sat af? Det er altid bedre at få noget end slet ingenting at få.

Til hr. Ebbe Kalnæs kan jeg kun sige og egentlig gentage, at vi i SF er villige til at kigge på udligningsordningen, bloktilskudsordningen. Vi mener, der er behov for at se på den igen.

Til Venstres ordfører, hr. Jens Kirk, vil jeg sige, at jeg er meget enig i, at et læs foder, der indeholder 12 t, nok er lige transportkrævende, hvad enten det kører til en lille besætning eller til en stor. Men nu vil hr. Jens Kirk gerne lade, som om SF lever i fortiden, og at det er Morten Korch-landbrug, vi vil have.

Det vil hr. Jens Kirk meget gerne have, men det får han ikke særlig stort held med, for vores anvisning af landbrug op til 250 dyreenheder er der faktisk ikke ret meget Morten Korch over. Det er faktisk et ret stort landbrug, når det kommer til stykket, og man kan sagtens anvende 12 t foder dér, også når det kun er halvdelen af de dyr, man har.

Nej, det, jeg mener med transportproblemet, er, at når man har de meget store enheder, så skal man have husdyrgødningen kørt meget langt væk for at opfylde Vandmiljøhandlingsplan II, og det kan meget vel indebære, at man skal køre både 3, 5 og 10 km med de læs. Det var det, jeg mente med et større transportbehov.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Christian H. Hansen som ordfører.

Christian H. Hansen (DF):

Jeg vil starte lidt med forslaget til vedtagelse. Det er Dansk Folkeparti ikke med på, og man kan sige, at hvis det havde været formuleret på følgende måde, så kunne Dansk Folkeparti have støttet det: Idet Folketinget påpeger, at der fortsat er behov for at vise nye veje for udviklingen i landdistrikterne, pålægges regeringen at sikre en videreførelse af den hidtidige landdistriktspulje. Med henblik på bl.a. vidensspredning i landkommunerne og i landdistrikterne forhøjes beløbet til landdistriktspuljen med 5 mio. kr. årligt.

Men vi har jo også fået et svar fra hr. Holger Graversen om, at det med integrationsindsatsen faktisk ikke er nødvendigt at have stående der. Så måske det bare er tænkt som en rød klud. Men det var blot for at give begrundelsen for, at vi i Dansk Folkeparti ikke kunne støtte det.

Men jeg vil først gerne have lov til at takke for redegørelsen fra regeringen. Jeg tror, det er meget væsentligt, at man har disse debatter om landdistrikterne og deres udviklingsmuligheder. Ellers kan jeg godt være lidt nervøs for, at man helt går hen og glemmer de borgere, der bor uden for byområderne.

Jeg bor selv i en landkommune, nemlig Karup i Jylland, og når man bor i en sådan kommune, så får man også lidt bedre føling med, hvad der egentlig er af problemer, der rører sig.

Jeg vil også sige, at når man så til daglig – som en af ordførerne, vistnok hr. Knud Erik Kirkegaard, var inde på – er med i det kommunalpolitiske arbejde, så kommer jo netop sådan nogle ting som landzonekompetence osv. ind, som gør, at det egentlig bliver besværliggjort en del for landkommunerne.

I Dansk Folkeparti ønsker vi en positiv udvikling af vore landdistrikter. Det skal selvfølgelig forstås således, at vi ønsker en udvikling, som er positiv for alle landdistrikter i hele landet.

En af de ting, som er blevet drøftet meget, er, at landkommunerne og dermed også landdistrikterne har en snæver økonomi. I den sammenhæng falder tankerne tit på, at vi så hellere må få slået nogle små landkommuner sammen, således at vi kan få en større kommune og dermed nogle bedre forhold. Men hvis man f.eks. tager tre små kommuner og lægger dem sam-

men, fordi man har konstateret, at de i forvejen har en dårlig økonomi, så er der jo også en ganske naturlig risiko for, at det bliver til én stor kommune med en dårlig økonomi. Dette er også for at fortælle, at bare fordi noget bliver stort, så er det ikke givet, at det samtidig bliver godt.

Jeg tror også, at det var godt, at vi først havde debatten om regionerne for ikke så lang tid siden, og at vi nu har en debat om landdistrikterne, for det er jo en ting, der følger af hinanden. Man kan også sige, at det er meget væsentligt, at vi bliver ved med at bevare disse to former for debatter, sådan at de ikke på noget tidspunkt bliver slået sammen.

I Dansk Folkeparti tror vi på, at den tætte kontakt til befolkningen er meget vigtig. Det har noget med nærhed at gøre, og nærhed er meget vigtig. I Dansk Folkeparti synes vi, det skal være således, at såfremt man vil sammenlægge nogle landkommuner, må det ikke kun være politikerne, der skal afgøre det. Det bør i særdeleshed være befolkningen i de pågældende kommuner, der skal spørges og drages ind i en eventuel beslutning om en sammenlægning.

Jeg må sige, at når man læser denne her Landdistriktsredegørelse, så virker det hele meget positivt. Det virker, som om der bliver taget hånd om det hele. Jeg overvejede på et tidspunkt, da jeg sad og læste den, om redegørelsen ikke kunne bruges som manuskript til den næste Morten Korch-film, men spørgsmålet er jo, om det hele også er så positivt.

Hvis vi ser lidt på det uddannelsesmæssige, som er belyst i redegørelsen, bliver modellen for de korte videregående uddannelser, KVVU'erne, rost. Det mener jeg faktisk ikke at der er grund til. Intentionen var vel, at det skulle være et mål, at der i alle regioner og også med afsmitning ud i landdistrikterne skulle findes et bæredygtigt uddannelsesforløb, således at man kunne tilgodese ønsket om større og stærkere uddannelsesmiljøer og en hensigtsmæssig uddannelsessammensætning på KVVU-området.

Det er, som om det, der er sket, er, at man har rykket eleverne væk fra yderområderne. Det er bl.a. sket i Nordjyllands, Sønderjyllands og Ringkjøbing Amter, som jo meget har gjort indsigelse imod det her. Det har man gjort for at centralisere uddannelserne. Det KVVU-lovfor-slag var de fleste partier faktisk positive over for, men det ser ud, som om det ikke har virket efter hensigten, og når tingene ikke virker efter

hensigten, så tror jeg, det er vigtigt, at man får talt dem igennem og får en bred debat om dem.

Det var vel også derfor, at en række partier, heriblandt Dansk Folkeparti, var med på et beslutningsforslag om sikring af regional dækning ved udbudsplacering af de kortvarige videregående uddannelser. Her har vi et eksempel på, at det, som ikke kommer til at virke optimalt ude i vores landdistrikter, bør der gøres noget ved. Jeg tror netop, at det, at man sørger for, at man beholder nogle uddannelsesmuligheder ude i de her områder, også gør, at det vil være lettere at få de unge mennesker til at blive ved med at være bosat i de områder.

Jeg ved godt, at man ved KVU'en lagde vægt på en styrkelse af de her uddannelsesmiljøer, og det var vel også egentlig det, debatten gik på, da vi behandlede lovforslaget i sin tid. Det har så bare vist sig, at der er nogle problemer, som gør, at uddannelsen nu bliver udbudt af færre regionale uddannelsesinstitutioner, som faktisk overskygger det, der egentlig var den positive intention i det med KVU'erne.

Det siger jeg også, for skal vi fastholde den lille fremgang, der faktisk har været i befolkningstilvæksten i landdistrikterne, er det vigtigt, at vi også har nogle uddannelsesmuligheder, netop så vi kan tilbyde de unge mennesker noget ude i de områder. Jeg var inde på det før. Sagen er jo, at såfremt de unge mennesker først rejser til byen efter en uddannelse, så er det svært at få dem tilbage til landdistrikterne igen for at bosætte sig.

Og hvorfor er det så, at det er svært for at få folk til at bosætte sig i landdistrikterne? Ja, der er jo nævnt mange eksempler indtil nu i dag. Men jeg er nok nødt til at komme ind på det afsnit i redegørelsen – og det er der jo mange, der har været – der omhandler transport i landdistrikterne. Her kan man læse, at vores regering sammen med sine to væbnere, SF og Enhedslisten, har fået afsat en masse millioner kroner over en 5-års-periode, faktisk hele 90 mio. kr. Disse skal gå til udvikling og omstilling af den kollektive trafik i tyndbefolkede områder, og i den forbindelse er der nedsat et meget fint videncentret.

Man kan så tænke lidt over, hvad det videncentret egentlig er kommet frem til. Sikker en masse gode intentioner, men de er måske også kommet frem til, at privatbilismen skulle afskaffes. Jeg ved det ikke med sikkerhed, men man kan da have på fornemmelsen, at det bærer lidt i den retning.

Når man som jeg bor i en landkommune og derfor også har sin gang ude i landdistrikterne, så kan man næsten ikke lade være med at nævne de afgifter, der er på bilismen herhjemme. Høje benzinafgifter, høje vægtafgifter har altså snart nået toppen. Det er ikke for at nedgøre den kollektive trafik, at jeg siger det. Den fungerer nok udmærket i de større byer, men i de tyndt befolkede områder hænger disse ting altså ikke sammen.

Hvis man ønsker, at folk skal bo i de tyndt befolkede områder, herunder landdistrikterne, og hvis man ønsker vækst i de områder, så hjælper det altså ikke, at en liter benzin snart koster 10-11 kr. Jeg tror, at det gennemgående budskab fra befolkningen i disse områder er, at nu synes de, at det er nok. Selv om folk er blevet bedre til at køre sammen, må man også forholde sig til, at såfremt man ønsker, at folk skal bo i disse landdistrikter, kan der for nogle folks vedkommende være ganske langt til arbejdet. Så hjælper det ikke, at det ekstra, man tjener ved at gøre en indsats, eksempelvis ved at have sit arbejde lidt længere væk, forsvinder på landevejen, fordi man skal tage den ekstra lange vej. Her tror jeg, at regeringen stadig væk har et stort problem at tage fat på.

Hvis jeg lige kort må nævne en ting, som jeg faktisk synes godt kunne mangle lidt her i landdistriktsredegørelsen, så er det et par ord om turisme. Der er sikkert nogle, som vil sige: Jamen kæreste mand, det passer overhovedet ikke ind her, men det mener jeg faktisk at det gør. For ude i landdistrikterne handler det da også om at have noget, som gør, at folk kommer dertil, og i det område, jeg selv kommer fra, har vi simpelt hen en utrolig smuk natur. Det er i sig selv noget, som er en rigdom uden sidestykke, og noget, som jeg faktisk godt mener at landdistrikterne kan bygge noget positivt på, og det gør man da også rundtomkring. Derfor synes jeg faktisk også, at det element burde have fået et par få linjer med i den her redegørelse.

Afslutningsvis vil jeg sige, at Dansk Folkeparti anerkender, at indenrigsministeren har gjort et forsøg på at tilgodese landdistrikterne, men det virker nogle gange håbløst, når både Økonomiministeriet, Finansministeriet og Miljøministeriet så kommer med en masse lovgivning og en masse krav, der på mange områder trækker i en helt anden retning, og så får det jo ikke den gennemslagskraft, der skal til,

for der er fortsat behov for at vise nye veje for udvikling i vore landdistrikter.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Kalnæs som ordfører.

Ebbe Kalnæs (CD):

Landdistriktsredegørelse – jeg vil gerne understrege fra start, at den overvejelse, der kunne være om, at den regionalpolitiske debat og landdistriktsredegørelsen sådan godt kunne slås sammen og bruges under ét, tager vi afstand fra. Vi mener, at det er vigtigt, at vi holder de to diskussioner adskilt.

Jeg har ikke noget imod, at vi udgiver en redegørelse i det samme bind, hvis det er i to forskellige afdelinger, og hvis vi behandler sagen hver for sig. Det tror jeg er vigtigt. At der er nogle sammenhænge, og at der er nogle ting, som vi skal se på sammen, er der ingen tvivl om, men det er væsentligt, tror jeg, at landdistriktsredegørelsen stadig væk er der, og at vi løbende tager den debat. Jeg mener, den er meget vigtig.

Og kan vi så gøre noget? Vil vi gøre noget for det lille samfund, det nære samfund, og hvad det ellers har heddet gennem årene? Adskillige partier har lavet adskillige pjecer om sagen. Det nære samfund kan jeg huske ikke mindst i 1970'erne. Jeg tror i øvrigt, at udtrykket var Venstres. Det er en vigtig del at kigge på, og vi må ned basalt og kigge på, hvad det er. Det er noget med, at når skolen, brugsen, idrætsforeningen, og hvad der ellers er, når et niveau, hvor bare én af dem vælter, så kører dominoeffekten, så vælter samfund. Og hvis vi vil opretholde dem, så må vi altså rent faktisk gøre noget ved det.

De få og næsten beskedne antal millioner, vi bruger på det her område som puljer, har selvfølgelig ikke den store effekt. At så samfundet på anden måde på det seneste har haft nogle gode, rullende effekter, som også har kunnet nå ud til i hvert fald en del af landdistrikterne, er glædelige at se, men hvis vi skal gå den modsatte vej, hvis vi skal gribe ind i de markedsmechanismer, som er i udviklingen væk fra landdistrikterne, og som vanskeliggør det for landdistrikterne, så må vi i hvert fald være lidt mere handlende og lidt mere effektive på området.

Det vil altså sige, at den lokale skole har brug for børn. Har den lokale skole brug for børn, så har lokalområdet altså brug for boligmuligheder til de familier, som skal levere de børn. Og

det vil sige: Der er selvfølgelig mulighed for at lave noget. Men det at lave dobbelthuse eller mindre rækkehusbebyggelser i landdistrikter burde være noget, vi tilskyndede til, sådan helt ud over det sædvanlige. Det burde endda være noget, hvor man kunne søge fra en pulje, og hvor man næsten blev favoriseret i forhold til de steder, hvor man ellers laver udbygningen i dag, hvis man altså i det hele taget ønsker at dreje noget i den her udvikling.

Og som jeg tidligere var inde på i et kort spørgsmål, så er det den generelle nyliberalisme, som jo er dagens toner. Vi ved, at dagsordenen sættes noget til højre for regeringen i den almindelige diskussion og debat. I 1970'erne blev den sat noget til venstre for regeringen. Men det, at den sættes dér, gør, at tendensen til at tale om, at tingene skal kunne bære sig selv, være effektive, altså gør, at vi er på vej væk fra landdistrikterne i en eller anden grad. Vi har altså ikke længere de politiske håndtag, der skal til for at vælge at bevare det.

Det er ofte en effektivitetsbetragtning, der er afgørende for, om vi gør det. Der kunne fremlægges en lang række eksempler på, at vi i det daglige, i det politiske, faktisk træffer mange beslutninger, som trækker i den modsatte retning, og som jeg sagde tidligere, så laver vi nogle puljer, som skal lappe lidt på det.

Til det, at man i rapporten viser, at man går ind på forskellig vis og fordeler pengene, må vi sige, at erhvervsudvikling og beskæftigelsesfremme er sådan noget med 15 pct. af de her yderst beskedne millioner. Når hr. Christian H. Hansen også nævnte turistområdet, jamen så er det jo typisk sådan et område, som kan være en styrkelse af yderområderne. Men problemet er, at udnyttelsen af faciliteterne jo ikke er 12-måneders. Kreditforeningen vil have penge alle 12 måneder. Og det at gå ind og støtte det, som vi kunne kalde etableringsfasen, på grund af at udnyttelsesgraden er mindre, kunne hjælpe meget på det her område. Jeg står ikke og plæderer for, at man skal gå ind og støtte direkte drift af de her ting, for det er ikke en måde at gøre det på, der kan holde i længden.

Så må jeg også sige, at det, vi skal tænke på her, er altså, at i de dér yderpunkter er der sådan et lidt religiøst, ideologisk kratluskeri, hvor nogle en gang imellem siger: Det skal nok redde landdistrikterne. Det har vi ikke noget imod. Det er meget hyggeligt, men det giver altså ikke den effekt, der skal til. Det er ikke nok.

Omvendt så er den der næsten studentikose, teoretiske tanke om, at tingene skal kunne bære sig selv, også en klar vej til at afvikle landdistrikter. Så det drejer sig altså om at finde en fornuftig balance i det her. Den planlovgivning, vi laver, som er selvkørende, som jeg har sagt adskillige gange, er altså også en gang imellem til hinder for, at tingene virker derude.

Og så til den kommunale finansiering, som jeg også over for SF's ordfører pegede på, at vi må have kigget nærmere på. Der er nogle store skævheder, og lad os prøve at skabe et grundlag for at diskutere spørgsmålet om den kommunale finansiering, et grundlag, så vi ved lidt om, hvad vi snakker om. For der er mange, der siger, at det er helt godt belyst osv., og det er det ikke. Der er ikke mange – om nogen overhovedet – der får alvor kan overskue, hvad det er for nogle tilfældigheder og skævheder, der er på det område.

Der er nogle, der har været inde på trafikken, og som taler om, at man kunne gøre det lettere på landet at køre i sin bil. Så vender vi jo altid tilbage til den her diskussion om, at det skal være provenuneutralt, når vi gør noget. Ja, men provenuneutralt hvordan? Hvis vi forøger aktivitetsniveauet i samfundet ganske væsentligt, over en årrække meget, forbruger meget, får et større antal biler osv., så kan man ikke ligefrem sige, at det er provenuneutralt. Det kunne jo være fra i dag. Og så kunne det jo være, at man i fremtiden skulle bruge noget af det stigende provenu, det ekstra provenu, til at være med til at lette nogle af de her ting.

Det kan jo ikke bortforklares, at 75 pct. af al persontransport i dette land foregår i bil. Den kollektive trafik står for 14-15 pct. Den er meget koncentreret omkring byen og hovedfærdselsårerne, hovedlinjerne, intercity-linjerne, osv. Godt for det! Tendensen til at lave ordentlige parkeringspladser i nærheden af den kollektive trafik, så man kan køre det første stykke fra landet og derefter hoppe på den kollektive, har været god, men der er jo også tendenser til, at man begynder at lave parkeringsafgifter osv. på den parkeringsplads, der er ved togstationen, og det skal nok vise sig, at man får lavet den på lufthavniveau en skønne dag, sådan at man kan få folk til at køre videre i bilen alligevel, selv om de havde mulighed for at springe på et kollektivt transportmiddel.

Derfor er det vigtigt at få diskuteret hele det trafikbillede, hvis det skal være muligt at bo på landet. Det er vigtigt at få diskuteret det på en

rational måde, hvor vi ikke er imod bilen, men bestemt heller ikke er imod kollektiv transport. Det er jo ikke alle, der kører i bil. Der skal være muligheder for alle.

Mere generelt må vi sige, at hvis vi vil bevare områderne derude, så skal der altså bo mennesker med et ordentligt indtægtsgrundlag. Det er meget vigtigt, og vi må altså ikke klemme dem ud. Og om dem vi kalder udkantområderne – for de er jo også delt op i områder – må vi sige, at de nogle gange er ramt så hårdt, at der faktisk ikke er de ressourcer tilbage, de ildsjæle tilbage, som skal løfte det, og der må vi gå ind direkte og handle og støtte dem og være med til at lave projekter.

Der er jo også landområder til større byer, og dér bor faktisk stærke grupper af mennesker, som sætter projekter i gang, som ved, hvordan man får fat i kassen, hvordan man søger osv., og der er mange succeser. Det skal vi glæde os over. Men der er altså områder, som er så udtrættede, som er så tyndt befolket, som har en befolkningssammensætning, som gør, at det kan være svært at løfte det her igen. Udkantområderne synes jeg vi bør kigge nærmere på.

Jeg er ikke sikker på, at vi sådan skal have helt frit spil over for alle landdistrikter. Der er stærke landdistrikter, men der er så sandt for dyden også nogle svage.

Generelt støtter CD selvfølgelig den fælles udtalelse. Jeg kunne godt tænke mig, at vi havde givet den en tand til, men den er fornuftig, helt klart. Jeg synes, det er et udmærket kompromis.

Som sagt vil jeg slutte med det tilbud, som jeg gav til SF om, at vi sætter os ned nogle stykker og finder ud af, hvordan vi griber fat på at belyse det spørgsmål, der hedder den kommunale finansiering. For det er rigtigt, at lægge kommuner sammen er der ikke penge i. Der er stadig væk nogle revisorer, der bliver ved at argumentere for, at der er penge i at lægge kommuner sammen, og det er og bliver noget sludder. Man kan styrke noget kvalitet, noget faglig kvalitet, noget sagsbehandling og andet, det kan være godt at optræde fælles i en region, men der er ikke penge i det. Det er en misforståelse.

De kommuner, der i dag faktisk administrerer billigst pr. borger, ligger nede på 12.000-15.000 indbyggere. Om de leverer det, de skal osv., kan man så diskutere, når man belyser de her ting. Nogle af dem gør rent faktisk.

Men som sagt: Skulle vi nu ikke gøre noget ved det og ikke kun lave det til festtaler, som vi har en tendens til på det her område?

Fjerde næstformand (Margrete Auken):
Fru Vibeke Peschardt som ordfører:

Vibeke Peschardt (RV):

Egentlig kunne denne her forespørgsel, som er rejst sammen med redegørelsen, jo godt hedde: Hvordan vil man bevare livet på landet? Forstået på den måde: Hvordan vil man bevare bopætninger? Hvordan vil man få folk til at flytte derud? Hvordan vil man have, at landdistrikterne fortsat skal udvikle sig?

For at besvare det spørgsmål synes jeg, at man er nødt til at se lidt på, hvorfor livet på landet er blevet så meget anderledes. Der er flere, der har nævnt det i dag: Det hedder strukturudviklingen. For 40 år siden var der altså 200.000 landbrug med familier og karle og piger og alt muligt i det danske land, og det danske samfund var helt, helt anderledes indrettet, end det er i dag.

Sådan er det ikke længere. Der er 57.000 landbrug tilbage. De bliver større og større, og grunden er selvfølgelig, at de ikke kan løbe rundt. De kan ikke låne penge. De kan ikke udvikle sig, siger de, hvis ikke den strukturudvikling i virkeligheden fortsætter. Derfor må man så spørge: Jamen kan man ikke gøre noget ved det?

Jo, det kan man godt gøre noget ved, og det er også nævnt tidligere i dag. Sidste år vedtog Folketinget faktisk en landbrugslov, der satte en stopper for de aller-, allerstørste landbrugsfabrikker, typisk svinefabrikker, idet man nedsatte antallet af dyreenheder fra 1.500 – 1.500 er altså mange på et år – til 750, det var en halvering. Men stadig væk er der jo plads inden for de givne rammer til at udvikle, og det betyder, at vi ikke har set ophøret af strukturudviklingen, og vi har ikke set afvandringen fra landbruget stoppe.

Det samme gælder jo andre lovgivninger. Jeg kunne nævne lukkeloven, og jeg kunne nævne konkurrenceloven, og jeg vil gerne tage den sidste først, fordi jeg gerne vil kvittere for, at man netop i dag – kunne jeg se i en af aviserne – har lavet en konkurrencelov, der siger, at meget store fusioner skal godkendes af konkurrencemyndighederne. Det ville jo, hvis vi havde haft en lovgivning som den, da MD og Arla blev lagt sammen, da slagterierne blev lagt

sammen til et stort slagteri i Danmark, måske have betydet, at det ikke kunne lade sig gøre.

Hvad angår de sidste, nemlig slagterierne, vil jeg sige, at når man læser, hvad den sammenlægning nu skal bruges til, nemlig at lave et stort slagteri i hele Jylland, hvor man kan køre alle svinene til Bjerringbro – tror jeg er udpeget som stedet, hvor det der milliardslagteri skal ligge – så er det virkelig en fremme af strukturen, som efter vores opfattelse er yderst uheldig. Det betyder altså, at man skal transportere svin fra alle egne af Jylland til et bestemt sted. Det vil sige mere kørsel og alt muligt, som ud over det, at man mister arbejdspladser alle de steder, hvor man nedlægger de andre slagterier, også har nogle uheldige miljøkonsekvenser. Det har også nogle uheldige konsekvenser for planlægning af veje og alverdens andre ting. Så vi er godt tilfredse med, at den konkurrencelov, om end det blev sent, blev vedtaget.

Det samme gælder lukkeloven. Vi er jo i Det Radikale Venstre et liberalt parti, og vi har jo også i partiet en diskussion om, hvorvidt lukkeloven skal totalliberaliseres, eller om der skal være nogle grænser for den. Og jeg vil godt sige, at vi ikke er færdige med at have den diskussion inden døre i partiet, men jeg vil også godt markere, at hvis man ikke ønsker, at det skal være de helt store kæmpebutikskæder, der kommer til at overtage, så bliver man altså nødt til at have en eller anden form for regulering. Ellers vil det jo være sådan, at min lille Netto eller Fakta eller andet vil blive flyttet, for det er da helt klart nemmere for de store kæder at have en stor butik et sted, hvor alle folk kører hen, frem for at have alle de små butikker spredt rundt omkring.

Det var bare noget af det, der kunne hjælpe på strukturudviklingen, og det vil sige, at Folketinget og Folketingets flertal selvfølgelig har en meget afgørende indflydelse på, hvordan landet her bliver indrettet. Det er jo sådan set også Folketinget, der udstikker rammerne for, hvad amter og kommuner kan og gør.

Jeg vil så komme med nogle enkelte kommentarer specielt om de seks fokusområder, som Landdistriktsredøgørelsen nævner, og nævne to af dem. Det ene er i virkeligheden et svar til hr. Ebbe Kalnæs, fordi han inviterer til, at Folketinget her til efteråret begynder at kigge på udligningsordningerne.

Det er jo ikke nogen hemmelighed, at de udligningsordninger, sådan som de er skruet sammen i dag eller til enhver tid, er udtryk for po-

litiske afgørelser. Hr. Ebbe Kalnæs' parti, der dengang sad i regering sammen med mit, og jeg ved det, for jeg sad med ved bordet, dengang det blev lavet, var jo med til at lave de udligningsordninger, vi kender i dag.

Jeg vil så også godt som valgt her på Sjælland – uden at jeg på nogen måde vil tale som en mafia – sige, at der bliver altså sendt et milliardbeløb fra Københavnsområdet til de skæve kommuner og til andre dele af Jylland, som har en svagere erhvervsudvikling. Jeg skal bestemt ikke være en hindring for, at man laver sådan en undersøgelse. Jeg synes faktisk, at det måske kunne være en udmærket idé, selv om jeg ikke kan bestemme, om den bliver til noget, for i forhold til dengang, hvor man lavede udligningsordningerne, og i forhold til det, man har i dag, er der jo sket en voldsom udvikling i samfundet, også de steder, hvor nogle siger, at kommunerne er svage.

Hvis man kigger på de kort, som er i redegørelsen, kan man jo også se, at der pludselig ligger en udkantskommune inde midt i Jylland, og så ligger der i øvrigt nogle ude ved kanterne, og udkantskommunerne er nogle af dem, der er beskrevet i redegørelsen som kommuner, der har det virkelig slemt, og hvor befolkningsfluten, hvis man kan sige det sådan, fortsætter.

Så vil jeg godt nævne en anden ting også fra redegørelsen, og det er der ikke så mange der har været inde på, men jeg mener egentlig, at det er en meget vigtig og lidt overset sag i debatten her, nemlig hele IT-udviklingen. Hvis vi nu ser 10-20 år frem eller bare 10 år frem, så kunne man godt forestille sig, at der kunne være masser af hjemmearbejdspladser ude på landet, hvor der i dag om ikke er tomme bygninger så i hvert fald vil blive det, hvis den strukturudvikling i landbruget, som vi ser her, fortsætter. Man kunne jo godt som forsøg, og det er der jo også lagt op til her med fortsættelse af puljen, gå ind og særligt undersøge det her meget fremtidsrettede område. Jeg tror faktisk, at der ligger nogle muligheder i det.

Man kan jo også et andet sted i redegørelsen læse – sådan som jeg husker det – at man vil lave Nordjylland om til et særligt IT-forsøgsområde, og det synes vi er en god idé.

I det hele taget synes vi, det er godt, at vi har fået debatten. Der er blevet sagt mange udmærkede og kloge ting om kollektiv transport og om postvæsenet, der nedlægges, men der er noget, som jeg synes, vi må være hundrede procent klar over, og det er, at den strukturudvik-

ling, vi ser, afspejler sig i virkeligheden også, når man begynder at tale om kommunesammenlægninger, og det gør man jo mere eller mindre indirekte her. Det er jo et udtryk for samme tankegang, når regeringen selv går ind og siger: Kan I ikke arbejde sammen, kan I ikke gøre dit og dat? Jeg tror, at det vil gå i den retning, men det skal selvfølgelig være på en fornuftig og disciplineret måde, og Folketinget skal have mulighed for at styre den udvikling.

Jeg vil så endelig sige, at vi kan støtte det fremsatte forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil da gerne først kvittere for tilsagnet om at kigge på den kommunale finansiering. Det synes jeg er rart, og jeg tror, at det er vigtigt at få gjort det.

Jeg vil også gerne sige til fru Vibeke Peschardt, at der alligevel ikke er så meget power i det, når man siger, at landbruget har udviklet sig, og at der er nogle slagterier, der er blevet store osv., som er skyld i det hele. Dem kan vi jo i nogen grad ikke styre med det system, vi har. Jeg tror også, vi skal være lidt varsomme med det, for de skal altså også kunne klare sig; de skal også kunne tjene penge til vel-færdssamfundet.

Men der er en række områder, hvor vi rent faktisk herfra, fra det offentlige i det hele taget, godt kunne gøre en indsats, som så reparerer på det her, for det er klart, at de mange landbrugsejendomme, de mange landbrugsbedrifter, bliver ikke mange igen, men man kan altså godt bo på landet af mange andre årsager end for at have et landbrug, og det er det, jeg tror vi skal holde på og passe på.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det var til den radikale ordførers bemærkninger om, at landbrugsloven var blevet væsentligt forbedret. Jeg kan bekræfte, at ændringen af landbrugsloven indebærer, at antallet af dyreenheder er gået fra 1.500 til 750. Nu lyder det meget tilforladeligt, når jeg siger, at det er sat ned til det halve, men jeg vil godt gøre opmærksom på, at 750 dyreenheder faktisk er ret meget. Det er faktisk også ret så meget. Det er 22.500 fedesvin, og en produktion i den størrelsesorden vil altså sige, at den halvering stadig væk ligger langt over, hvad der er særlig relevant i landbruget.

Jeg vil godt spørge den radikale ordfører, om hun er bekendt med, hvor mange ansøgere der egentlig har ramt det loft på 750 dyreenheder, hvor mange der altså er blevet stoppet af den lovændring, som De Radikale har været med til at gennemføre.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Først til hr. Kristen Touborg: Hr. Kristen Touborg har jo ret i, at 22.500 fedesvin simpelt hen er en fabrik af dimensioner. Det, der er sket med landbruget, er jo, at det ikke længere er heste, grise, køer og får og et lille flag ude i hjørnet ved festlige lejligheder. Det er blevet industriproduktion.

Det kan man beklage, men det ved jeg ikke engang, om jeg vil gøre. Jeg synes bare, at man skal have nogle miljøregler, der gør, at det her bliver styret, så folk kan holde ud at bo ved siden af det, for det stinker jo værre, end jeg ved ikke hvad. Og det ødelægger jo, om jeg så må sige, også det åbne land, at man lægger de der store fabrikker derude.

Nej, jeg ved ikke, hvor mange der er blevet stoppet af landbrugsloven, men jeg ved, at de i hvert fald ikke kan blive dobbelt så store.

Hr. Ebbe Kalnæs sagde, at der ikke var meget power på mine udtalelser om de der begrænsninger, der er kommet i konkurrenceloven og landbrugsloven og andre lovgivninger, hvor vi har forsøgt os: Jamen det kan da godt være, at hr. Ebbe Kalnæs synes det, men vi har i hvert fald gjort, hvad vi kunne for at lave nogle forlig, specielt i sidste omgang med konkurrenceloven her med højre side af salen, for vi kunne jo godt have lavet det skrapere med venstre side af salen – tror jeg; men jeg har slet ikke været inde i den lovgivning – men det var der jo ligesom ikke interesse for, heller ikke fra hr. Ebbe Kalnæs' eget parti.

Søren Kolstrup (EL):

Der er jo en modsætning mellem på den ene side redegørelsens markering af, at udkantskommunerne har tilbagegang befolkningsmæssigt, og så på den anden side de pæne og flotte ord om levedygtige landdistrikter, bedre beskæftigelse, varierende service-, kultur- og fritidstilbud, realistiske bosætningsmuligheder og betragtningen om det fælles ansvar både fra Folketingets, regeringens og kommunernes side. Så kan man spørge: Hvad kan man gøre ved den modsætning, at vi i hvert fald i nogle kom-

muner oplever tilbagegang og på den anden side her udtrykker en vilje til at gøre noget ved det?

Som Enhedslisten ser det, er der to linjer:

På den ene side kan man vælge det, man kunne kalde puljelinjen, altså sætte nogle penge af og så foretage en symptombehandling. Lad mig straks sige, at det er bedre end ingenting. Den anden linje er en linje, der mere markant kunne ændre udviklingen og sørge for en regional lighed i langt højere grad ved at gå ind og ændre på strukturforholdene. Som vi ser det, vil vi pege på 4-5 løsninger:

For det første en landbrugsreform, der sikrer, at langt mere jord kommer på jordrentevilkår, så folk, der er engagerede i et alsidigt jordbrug, i økologisk jordbrug, har mulighed for at komme ind og drive et sådant. Generelt tror vi, at økologisk omlægning og herunder en langt mere alsidig jordbrugsproduktion kan stimulere en lang række småindustrier. Det kan f.eks. være hør og hamp, som bruges til tekstiler eller erstatning for plast, altså overhovedet økologisk nonfood-produktion. Det er det ene forhold.

Det andet er, at man sikrer sig gode trafikforhold, herunder ikke mindst kollektive trafikforhold. Det er jo meget betegnede, at selv om man har kunnet hævde, at privatbilismen måske kan løse problemerne på landet, så vil der altid være nogle borgere, børn, unge, gamle, som har behov for et ordentligt kollektivt trafiktilbud, uanset om man går ind for lidt eller meget privatbilisme.

Det tredje forhold, vi har været inde på, er, at der er nogle ordentlige servicetilbud, og herunder ønsker Enhedslisten, at vi har et Post Danmark, der er af en sådan karat, at det også kan give servicetilbud i landdistrikterne. Vi vil meget gerne arbejde for, at posten igen kommer til at blive et direkte statsforetagende, og om fornødent i det mindste sikre, at det i den nuværende form ikke i så høj grad bliver drevet som en forretning. At det f.eks. skal give et dundrende overskud, finder vi ganske meningsløst.

Endelig skal vi pege på, at en god spredning af uddannelsesmuligheder er utrolig væsentlig for landdistrikternes udvikling.

Så kan jeg i parentes sige, at jeg er meget enig med den radikale ordfører i, at det er vigtigt at fastholde lukkeloven, og jeg kan kun ønske den radikale ordfører, at hendes synspunkter må brede sig også internt i Det Radikale Venstre.

Til sidst skal jeg gøre opmærksom på, at den udvikling, vi står over for, jo ikke skyldes en

central statsmagt, men den skyldes en kapitalistisk udvikling, hvor koncentration og centralisering nu engang er hovedtendensen.

Enhedslisten kan tilslutte sig det fremsatte forslag til vedtagelse, men igen vil jeg gerne understrege, at vi egentlig finder, at det mest interessante var at foretage nogle mere grundlæggende strukturændringer, så man mere var rigt kunne sikre sig en regional lighed.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Det er så rart med hr. Søren Kolstrup. Det giver lejlighed til en gang imellem at demonstrere, at der er meget forskel på os i det her Ting. Nogle siger en gang imellem, at vi er næsten ens.

Til hr. Søren Kolstrup: Det at lægge op til at redde landet er det, jeg kalder religiøst-ideologisk-økologisk kratluskeri. Det har jeg ikke noget imod. Det er hyggeligt, og det er godt, og det er i orden, men det kan bare ikke løfte. For så vidt er vi enige om, at der skal noget til, der rykker, men der skal også skillinger til, der skal også omlægninger til, der gør, at man rent faktisk kan leve af det, for alle de der forslag kan vi altså ikke finansiere velfærdssamfundet med, for der skal altså også indtjening til.

Vi skal finde balancen i det her, og hr. Søren Kolstrup skal altså en gang imellem – hvis man skal finansiere velfærdssamfundet – være med til at se lidt bredere og lidt længere. Vi kan altså ikke nøjes med det der småpøtteri.

Og så vil jeg gerne lige til slut høre, om også hr. Søren Kolstrup vil være med til at kigge fordomsfrit på finansieringen af kommunerne og de skæve virkninger af bloktilskuddene.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

CD's ordfører karakteriserede den økologiske omlægning, som jeg plæderede for, som noget småpøtteri. Hvad enten man nu er tilhænger af økologisk jordbrug eller ej, så tror jeg ikke, man kan kalde den udvikling, der rent faktisk har fundet sted, for småpøtteri.

Så vil jeg gøre opmærksom på, at mit kerneargument for økologisk jordbrug i denne forbindelse var faktisk et meget mere alsidigt jordbrug, som kunne trække en mere bred industri med sig i landdistrikterne, og her nævnte jeg f.eks. hør og hamp, så jeg tror ikke, at CD's ordførers karakteristik af mit indlæg var særlig ædrueligt, men det kan komme an på en prøve.

Det andet element, ja, det vil jeg ikke afvise.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hr. Ebbe Kalnæs, i ædru tilstand, håber vi.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Altså selv i de faser i min tilværelse, hvor jeg ikke har haft for meget fart på, har min mor altid sagt: Han drikker dog ikke.

Derudover vil jeg sige, at der ikke er noget galt med de der ting. Som jeg siger, kan de bare ikke trække, og omlægning til økologisk jordbrug kan man ikke finansiere velfærdssamfundet med, for det foregår altså med ret massive tilskud, og det er der altså ikke indtjeningsmuligheder i. Det kan der blive i et eller anden omfang, og det er i orden at lege med det, selv om det ikke garanterer noget som helst, hverken sundhed eller miljø eller noget andet. Men det afgørende er altså, at vi er nødt til at tjene penge, og derfor kan man ikke komme her på talerstolen og klare tingene omstillingsmæssigt, uden at det også passer til samfundet og indtjeningen til det velfærdssamfund.

Ole M. Nielsen (KRF):

Tak for redegørelsen og tak for debatten. Jeg synes, det er godt, at vi får sådan en redegørelse som denne her. Alle mener jo noget om det. Vi mener stort set også noget rigtig de fleste af os. Det er ikke helt nøjagtig det samme, vi mener, men vi har alle sammen en opfattelse af og nogle holdninger til det med landdistrikter.

Når Kristeligt Folkeparti ikke er med til at stille forespørgslen her, er det på grund af den tekst, den har, hvor der er en sammenhæng imellem landdistriktspolitikken og regionalpolitikken. Sammenhæng er jo sådan pr. definition et positivt ord, og jeg synes ikke, at der er og skal være så skrækkelig meget sammenhæng imellem de to politiske områder, men o.k., i et eller andet omfang.

Når jeg ikke er med, så er det, fordi jeg også venligt fik forevist det forslag til vedtagelse, som jeg nok kunne se, at forespørgselsteksten pegede hen imod, og så kunne jeg godt se, at jeg simpelt hen havde sejret for meget med den der vedtagelse, jeg fik tilslutning til i regionaldebatten for nylig, for nu skulle den altså jordes, nu skulle regionaldebatten dæmpes igen. Det fik vi heldigvis lavet om på, sådan at vi får et andet forslag til vedtagelse, som så til gengæld er lidt svagt. Det kunne måske have indeholdt nogle flere elementer, når nu man fik det der ene element væk, men o.k.

Men tilbage til det der med sammenhæng imellem landdistriktspolitikken og regionalpolitikken: Jeg skal ikke sige, at der ikke kan og bør være nogen sammenhæng, men det er jo politik på to forskellige niveauer. Det er i øvrigt også et definitionsproblem, hvad landdistrikter er for noget. Landdistrikter og land contra byproblematikken har man jo i alle regioner, og det er et spørgsmål om, hvordan man inden for den enkelte kommune osv. udvikler tingene, mens regionalpolitikken jo handler om, hvordan man styrker de svage regioner – dem, der skiftevis vil være det – gennem infrastruktur, takstpolitik, investeringer i kultur, forskning, undervisningsinstitutioner osv., osv. Det er ligesom to helt forskellige niveauer, det handler om.

Så har vi det her definitionsproblem med, hvad landdistrikter er for noget. Der står her i redegørelsen, afsnit 2.2.: »Den generelle økonomiske udvikling er således slået igennem i landdistrikterne, hvor den gennemsnitlige sæsonkorrigerede ledighed i landkommunerne nu er nede på 5,4.«

Ja, måske er den økonomiske udvikling slået igennem, i hvert fald i den definition, hvor det er landkommunerne, men landdistrikter er jo mange forskellige ting. Der er jo også landdistrikter i bykommunerne, og selv i hovedstadsområdet er der landdistrikter, de er måske ikke særlig svage, det kan nogle af dem være, andre er faktisk ganske stærke.

Men i landkommunerne, hvor hovedbyen jo ofte er en by med 3.000, 4.000, 5.000 indbyggere, der føler de egentlig ikke, at de bor i en landsby eller i et landdistrikt, de føler, at de bor i en by, men de har jo lige uden for deres grænse i den samme kommune landsbyer med 200, 300 mennesker og deciderede landbrugsområder med landbrugsbygninger, arbejderboliger og enkelte andre huse.

Det er altså noget vidt forskelligt, og det er lidt noget skidt, når man har definitionsproblemer, afgrænsningsproblemer, og så lave statistik og træffe beslutninger ud fra den statistik. Jeg vil ikke sige, at der endnu er sket noget, der er helt forkert, men det risikerer vi, at der gør. Jeg ved ikke, hvordan vi får løst det problem. Det viser sig rent praktisk også ved, at landdistriktspuljen jo ikke er geografisk afgrænset til det, som hedder landdistrikter ud fra den definition, som man opererer med her. Det er lige sådan med landdistriktsstøtteleven, som jo heller ikke er begrænset til det, som vi her opererer

med som værende landdistrikter, altså landkommuner og yderkommuner.

Så er der også noget helt andet, for man kan også have et udkantområde i en stærk region. Det kan man faktisk godt forestille sig, eller sådan er det i virkeligheden. Så det er faktisk indviklet.

Nå, det var det om definitionsproblemer. Det er ikke, fordi jeg vil sætte en hel ny statistisk inddeling af landet i gang, men jeg synes nok på den anden side, at vi skal i hvert fald med åbne øjne vurdere, at vi har det problem her.

Så skal jeg lige hurtigt sige noget om landdistriktsstøtteleven, som jo i høj grad også har noget med dette emne at gøre, og hvor der jo i virkeligheden er mange flere midler, end der er i landdistriktspuljen, og jeg skal også betone, at det jo ikke kun har noget med landbruget at gøre, men i høj grad har at gøre med landsbyerne og med landsbyernes liv.

Så er det vigtigt, at alle gode kræfter samarbejder om at holde liv i landdistrikterne. Postvæsenet henregnes ikke til gode kræfter lige i øjeblikket med de initiativer, det tager, og det bør vi gøre noget ved. Der er her snak om, at vi skal putte flere penge i postvæsenet og stille krav til det, men nej, det behøver vi ikke, vi behøver bare at sætte kravet til dets overskud ned; det er nok til, at vi kan få vores ønsker opfyldt. Det er jo selvfølgelig kun et spørgsmål om politisk vilje, og dér er jeg ikke tvivl om, at den er til stede.

Vi skal sikre en ordentlig betjening af landdistrikterne, men selvfølgelig skal man også i landdistrikterne indordne sig under, at det er en ny udvikling, man skal heller ikke opretholde posthuse, hvor der ikke er brug for det, men denne her beskedne postekspedition i forbindelse med en landforretning må i hvert fald være noget, der er til at betale sig fra, så det synes jeg man skulle.

Alle gode kræfter er i høj grad i kommunerne, som har et ansvar for, hvad der sker, og det er, når det gælder om at indrette skolevæsenet – ikke efter de absolut største, mest rationelle og strømlinede linjer, som måske endda ikke er de billigste, men når det gælder om at sikre, at der også kan være små skoler i de små byer. Det er også et spørgsmål om at placere f.eks. ældreboliger rundt omkring i landsbyerne.

Vi springer lidt i det, for så er der landzonekompetencen, og her er jeg ikke enig med de borgerlige partier, som jeg ellers på mange måder er enig med om de ting her. Jeg mener ikke,

at vi skal have landzonekompetence overgivet til kommunerne, men jeg ønsker bestemt en mere fleksibel og mere varieret holdning fra amternes side til det, der må ske i landdistrikterne. Det er de her småting, som er så irriterende, hvor man ikke kan få lov til at skilte og sådan nogle ting, men det er i høj grad også med at få placeret store håndværksvirksomheder og små industrier i landsbyer.

Industri er jo noget helt andet, end det var i gamle dage. I gamle dage var industri jo noget med røg og møg i massevis, men der er jo ingen industrier, der sviner mere, dels fordi det er en helt anden slags industri, man har, dels fordi vi selvfølgelig også stiller nogle krav til dem, som de i de fleste tilfælde også lever op til. Endelig har vi jo IT-industri og -udvikling osv., som kan ligge hvor som helst, uden at de generer nogen.

Vi støtter ikke den med landzonekompetencen, men vi støtter i høj grad de tre beslutningsforslag, som vi har fremme i år igen – de hedder vist i år B 55, B 56 og B 58 eller B 60 – om at udnytte de nedlagte landbrugsbygninger, at få lov til at bygge til på landbrugsejendomme og få lov til at indrette en bolig mere. Det har i høj grad noget at gøre med at støtte udviklingen i landsbyerne.

Så er der noget andet, der også kan hæmme udviklingen, og det er, at man pålægger landdistrikterne, landområderne, de samme omkostninger, som man har i byerne. Miljølovgivningen har f.eks. det her fuldstændig fordomsfulde krav om maksimum 50 ppm nitrat i drikkevandet, som ikke er begrundet i noget som helst videnskabeligt. Jeg ved godt, at man siger, at vi kan få blå babyer, hvis der er for meget nitrat, men det har man ikke haft i Danmark i de sidste 50 år, og de 50 ppm er noget, man har hentet i ulandene, hvor der er et sammenfald mellem nitrat og kolibakterier, fordi de har et andet klima, end vi har. Den grænse har vi bare flyttet op, og den har vi så presset ned over folk, så de ikke må have deres egen brønd.

Der er også det, at vi pålægger renovation på landbrugsejendomme, hvor der så en gang om ugen kører sådan en lastbil på 12 t op og ned ad en privatvej – 1 km frem og 1 km tilbage – for at hente 10 kg affald. Det er ikke særlig miljøvenligt.

Vi er også på vej til at gennemtvinge kloakering i det åbne land, og det er fuldstændig tabeligt at samle skidtet sammen. Skidtet nedbry-

des bedst, når det bliver decentralt placeret i naturen.

Vi skal selvfølgelig have et miljølitsyn i landdistrikterne. Vi skal da ikke svine, men vi skal have et miljølitsyn med en aftale med hver enkelt ejendom om, hvordan man ordner sine ting på det sted, i stedet for at tvinge dem ind i et stort, dyrt, offentligt system.

Der er mange elementer i landbrugets strukturudvikling, som har været diskuteret, og selv om jeg har stor forståelse for, at vi skal have et effektivt og stort landbrug, fordi det har et noget med vores beskæftigelse og vores økonomi og vores valutaindtjening osv. at gøre, så må vi erkende, at de store konstruktioner på landet somme tider er lidt ufikse. Der er ganske ubehageligt på denne tid af året, hvor der lugter af gylle ud over de små landsbyer og også i turistdistrikterne osv.

Derfor er den nye landbrugslov fornuftig i forhold til den gamle, men jeg ved ikke, hvordan man begrænser miljøgenerne yderligere. Det kan jo være noget med at kombinere store landbrugsbedrifter med biogasanlæg osv., så man på én gang får udnyttet noget af den energi, der er i gyllen, og får fjernet noget af lugten. Det er en ganske udmærket ting.

Så har der været tale om kommunesammenlægninger. Jeg er meget negativ over for kommunesammenlægninger. Jeg ønsker små, overskuelige, demokratiske enheder. Men vi skal selvfølgelig sørge for at fjerne alle de hindringer, der er, for at kommunerne kan arbejde fornuftigt sammen, og i øvrigt tilskynde dem til at arbejde fornuftigt sammen om de opgaver, som de er for små til at løse hver for sig.

Så er der trafikproblemet, som også har været nævnt af mange, og vi må jo konstatere, at bilen er kommet for at blive, og dér må vi i fremtiden finde ud af at gøre det billigere for de mennesker i landsbyerne, i landdistrikterne, der er nødt til at have en bil og måske oven i købet må have bil nr. 2, at eje og køre i bilerne, end det er i de områder, hvor der er en kollektiv trafik til rådighed. Her kan roadpricing, selv om jeg ved, at det er et forkæret udtryk, simpelt hen være den retfærdige løsning i forhold til de områder af landet, hvor man ikke kan betjene sig af kollektiv trafik.

Så synes jeg, vi skal arbejde videre med den idé, som hr. Kalnæs har nævnt, og som vi har snakket lidt om nede på gulvet: Kan vi engang sætte et forskningsprojekt i gang med en analyse af, hvordan bloktilskuddet og den kommu-

nale udligning fungerer osv., så vi kan få en mere fornuftig fordeling af goderne i landet. Og dér har vi jo sikkert en udmærket samarbejdspartner, nemlig den lille organisation, der hedder Det skæve Danmark, som vil være stærkt interesseret i, at vi arbejder med den sag.

Tom Behnke (FRI):

Frihed 2000's ordfører, hr. Thorkild B. Frandsgaard, kan desværre ikke være til stede, og derfor har jeg lovet at sige, at Frihed 2000's holdning sådan set ikke er blevet ændret radikalt, siden vi havde en lignende debat for tre eller fire uger siden i Folketingssalen. Vi mener fortsat det samme, og det betyder så også, at det forslag til vedtagelse, der er fremsat, vil vi ikke kunne stemme for.

Det er vores opfattelse, at i stedet for, at vi politisk fra Folketingets side bliver ved med at prøve at finde på nye ting og nye måder at gøre tingene på, lapperier og symptombehandlinger, så skal vi gå konstruktivt ind fra politikernes side og fjerne nogle af årsagerne til, at der er problemer ude i landdistrikterne. Det er jo det, man burde gøre i stedet for at lave nye ordninger og nye ordninger og nye ordninger.

Derfor er vi ikke indstillet på at stemme for et forslag til vedtagelse, der siger, at der skal findes nye veje for udvikling. Det skal man nok selv finde ud af derude, hvis bare man fik lov til at gøre det. Men Folketingets partier har så travlt med at omklamre og bestemme, hvad der skal ske, så man slet ikke kan få lov til selv at bestemme, hvad der skal ske. Det er synd, det er ærgerligt, og det er ødelæggende.

Det andet er så, at man vil forhøje beløbet til landdistriktpuljen med 5 mio. kr. årligt. Vi mener slet ikke, at det her behøver at koste penge. Det, man skulle gøre, var selvfølgelig at fjerne de hindringer, der er derude, nemlig zonelovgivning, bestemmelser om kørselsfradrag, om beskatning og restriktioner om private brønde.

Hr. Ole M. Nielsen var bedre end jeg til at nævne en række tåbelige foranstaltninger, som Folketinget har vedtaget uden – skulle man tro i hvert fald – at have indsigt i, hvad der foregår ude i landdistrikterne. Folketinget vedtager det ene efter det andet, som er væsentlige hindringer for en udvikling i landdistrikterne og en væsentlig hindring for, at der er nogen, der har lyst til at bosætte sig derude. Sådan nogle ting burde man lade være med, og man burde lade være med nu at finde på endnu flere nye, tos-

tede ting. De skal nok selv finde ud af det derude, hvis bare de får lov til at gøre det.

Vi skal ikke her i Folketinget skabe nye behov og en ny afhængighed. Tværtimod skal vi sørge for, at der bliver uafhængighed, og så skal vi sørge for at fjerne de hindringer, der er for det.

I stedet for, at man nedsætter ekspertgrupper og embedsmænd og alverdens andre ting til at sidde og tænke over det her, er det Frihed 2000's opfordring, at Folketingets politikere selv tager den her opgave på sig. Folketingets politikere ved bedre end nogen andre, hvor det er, skoen trykker. Det er os, der har vedtaget den lovgivning, der har ødelagt landdistriktikerne, så er det også os, der ved, hvordan vi får den fjernet igen.

Det møde, hvor politikere kan mødes, vil jeg gerne invitere til. Så skal jeg til gengæld gerne betale den kop kaffe og det stykke wienerbrød, vi spiser, og hvis mødet trækker længe ud, skal jeg også gerne betale for en arbejdsfrokost. Så billigt kan det gøres, i stedet for at vi nu sætter yderligere millioner af til noget, som vi ved i den sidste ende reelt ingen effekt overhovedet vil have.

Det, man bør gøre, er at fjerne alle restriktionerne i landdistrikterne, og det synes jeg at Folketingets politikere har et ansvar for. Hermed en opfordring til, at politikerne sætter sig om bordet og løser problemerne i stedet for bare at skabe nye.

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil gerne sige tak for den meget positive modtagelse, som redegørelsen har fået. Jeg synes, at debatten her har været et fantastisk godt eksempel på den indsigt i den situation, der er ude i landdistrikterne, og også på en vilje til at gøre noget. Når man snakker landdistrikter, er det jo netop altid en del af pointen, at man ikke begrænser sig til at diskutere den økonomiske udvikling snævert, men diskuterer hele spørgsmålet om, hvordan vi får skaffet nogle arbejdspladser, hvordan vi kan bidrage til at sikre arbejdspladser i landdistrikterne.

Zonelovgivning, strukturudvikling i landbruget, trafik, vedligeholdelsesordninger, kommunestruktur, offentlig og privat service og lukkeloven er nogle af de emner, der har været berørt her i debatten. Jeg vil så indskrænke mig til at sige, at jeg synes, det har været et meget vigtigt grundlag for at gå videre med et samarbejde, som jeg oplever kan blive meget bredt på

baggrund af den diskussion, der har været her i dag. Jeg oplever næsten debatten her som et katalog, vi kan bruge til at gå videre med ved at spørge: Jamen hvad er det så for retningslinjer frem mod næste års debat, der følger både af den regionalpolitiske redegørelse og af landdistriktredegørelsen?

Jeg synes også, at det er rart at konstatere den opbakning, der er til en videreførelse af landdistriktpuljen og til diskussionen om, hvad det er for nogle principper, der skal ligge bag. Så jeg ser meget frem til et fortsat samarbejde omkring det meget vigtige for Danmarks udvikling, nemlig landdistrikternes fortsatte eksistens på et ordentligt grundlag.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Det er jo altid et stort håb, når der laves regeringsrokader og vi får nye ministre, og jeg har også et stort håb om, at den nye indenrigsminister vil være med til at analysere, som jeg tidligere har spurgt om i dag, hele den kommunale finansiering. Jeg skal ikke på forhånd sige, om den ene eller den anden får for meget. Det eneste er bare, at jeg ved og har en række gennemregnede eksempler på, at der opstår en lang række tilfældigheder.

Så det, jeg har lagt op til, er meget, at vi sætter et stykke analysearbejde i gang og også understreger, at det er meget væsentligt, vi får nogle andre ind, Aarhus Universitet eller andre, og får lavet et ordentligt grundlag for dem, for der er en tendens til – og det har jeg fået bekræftet jævnligt – at man i Kommunernes Landsforening og også i visse dele i ministerierne ikke har været så interesserede i det her, fordi det er en kompliceret sag. Men jeg vil gerne høre ministeren, om ministeren vil være positiv over for at få lavet et sådan stykke analysearbejde.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg har vist ret klart givet udtryk for min og Venstres holdning til lukkelov og til strukturudvikling, men vi ved, at indenrigsministeren står som den samlende med hensyn til landdistriktsproblemerne.

Jeg remsede en masse ministerier op, som burde være med i det udvalg, som indenrigsministeren nu har ansvaret for eller burde have ansvaret for, og spurgte, om det er noget, indenrigsministeren vil prøve på ligesom at gøre

noget ved. For vi møder jo af og til dem, som vi kalder ildsjælene. De har et godt projekt. De synes, det er godt, men når de så får et svar, som jeg næsten vil kalde næbbet, om, at arkitekten er den forkerte, så synes jeg faktisk, at der er noget, der ikke hænger sammen mere.

Vil indenrigsministeren ligesom prøve at gøre en del ved den side af sagen?

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Til Centrum-Demokraternes ordfører kan jeg sige, at jeg har i hvert fald gjort det nu med udgangspunkt i det oplæg, der netop er blevet offentliggjort fra »Det skæve Danmark«, som jo havde årsmøde i fredags, og jeg så reelt først udspillet dér. Det har jeg så som det første bedt embedsmændene i Indenrigsministeriet om at gennemgå nøje, også fordi vi planlægger nogle møder sammen med »Det skæve Danmark«, fordi de faktisk har lavet et ret godt og gennemarbejdet stykke arbejde. Så det er sådan set et meget godt udgangspunkt for at give dem en ordentlig tilbagemelding og se på nogle af de ting, de har foreslået dér, men også som et afsæt til sådan nogle overvejelser om, hvorvidt der er behov for at skulle give sig i kast med et lidt større analysearbejde.

Jeg tror altså for så vidt næsten altid, man ville kunne påstå, at der er behov for det, fordi det er så indviklet et puslespil at få bloktilskud, udligningsordninger og særlige tilskud til at gå op i en højere enhed. Så jeg tror, det ville være underligt, hvis det ikke rykkede lidt i én for at komme til se på de systemer. Men jeg er tilbageholdende med at love mere i dag, end at vi nu er startet med udspillet fra »Det skæve Danmark«, fordi det er en ordentlig mundfuld at gå i gang med.

Til Venstres ordfører kan jeg sige, at det jo er sådan, at i forbindelse med en regionalpolitisk redegørelse bliver der nedsat et tværministerielt udvalg. Jeg er også meget enig i, at der noget, der skrider på et arbejde på tværs af ministerierne, jamen så er det den her udvikling, fordi den handler om uddannelsesinstitutioner, erhvervspolitik osv. osv., præcis som det blev beskrevet.

Spørgsmålet er så at finde en forpligtende form for et samarbejde, men jeg vil meget gerne sige, at det vil jeg gå videre med og se, hvad jeg kan gøre ved, fordi jeg mener, at det er en meget vigtig nøgle til at se mærkbare resultater på de områder her, der er blevet efterlyst.

Hermed sluttede forhandlingen.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Som tidligere nævnt vil afstemning om det fremsatte forslag til vedtagelse finde sted torsdag.

Den næste sag på dagsordenen var:

36) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 144:

Forslag til folketingsbeslutning om en aktiv europæisk flygtningepolitik.

Af Knud Erik Hansen (SF) m.fl.
(Fremsat 11/4 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Det, vi nu skal behandle her, er et forslag til folketingsbeslutning om en aktiv europæisk flygtningepolitik, som på mange måder er i overensstemmelse med regeringens holdning. Når regeringen alligevel ikke kan støtte beslutningsforslaget, hænger det sammen med to ting:

For det første er der allerede drøftelser i gang inden for EU, der drejer sig om de problemer, der bliver taget op i beslutningsforslaget, og derfor er det faktisk ikke særlig hensigtsmæssigt at begynde at tage de initiativer, der nævnes i beslutningsforslaget. Det ville i bedste fald måske se lidt underligt ud.

For det andet er det også sådan, at de øvrige EU-lande i forbindelse med Amsterdamtraktaten har forpligtet sig til at drøfte de problemer som led i det almindelige EU-samarbejde under det, der hedder søjle 1, det vil altså sige det overstatslige samarbejde. Og efter regeringens opfattelse er der ikke nogen udsigt til, at de øvrige EU-lande vil gå ind i et mellemstatsligt samarbejde som det, der bliver foreslået i beslutningsforslaget.

Nu er det jo sådan, at Danmark som bekendt har taget forbehold over for det overstatslige samarbejde om asyl og indvandring, og vores forbehold indebærer, at vi deltager i drøftelserne mellem EU-landene, men ikke i vedtagelserne, som heller ikke er bindende for os. Men hvis

de øvrige lande accepterer det, så vil vi efterfølgende kunne beslutte at tilslutte os vedtagelserne på det mellemstatslige grundlag.

Og det er jo så altså de rammer, vi fra dansk side har valgt for vores deltagelse i EU-samarbejdet om flygtningepolitik; men i praksis indebærer det jo, at regeringen kun kan love at arbejde for udviklingen i EU, men hvor vi jo selvfølgelig ikke har den samme vægt, i og med at vi ikke deltager i det overstatslige samarbejde.

Jeg kan sige uddybende om de her punkter, at når det drejer sig om de to første initiativer, der er nævnt i beslutningsforslaget, dem, der drejer sig om en frivillig aftale om fordeling af flygtninge mellem EU-landene og en aftale om økonomisk byrdefordeling mellem EU-landene i tilfælde af akut krise i nærområde, så er det jo sådan, som jeg lige har sagt, at de stemmer sådan set godt overens med regeringens tanker på det område.

Danmark har i internationale fora i årevis arbejdet for, at midlertidig beskyttelse skal bygge på en solidarisk fordelingsmodel, der indeholder en økonomisk kompensation. Og det er da også sådan i Amsterdamtraktaten i artikel 63, nr. 2, litra b, at der er skabt hjemmel til vedtagelse af foranstaltninger til fremme af en ligelig fordeling mellem medlemsstaterne af indsatsen med hensyn til modtagelse af flygtninge og fordrevne og følgerne af det.

I EU har det spørgsmål også været drøftet inden for de seneste år, herunder særlig efter at Amsterdamtraktaten trådte i kraft den 1. maj sidste år. Det kom især til udtryk på topmødet i Tampere i oktober sidste år, hvor Det Europæiske Råd i konklusionerne for mødet indtrængende opfordrede til, at man når til enighed om spørgsmålet om midlertidig beskyttelse for fordrevne personer på grundlag af solidaritet mellem medlemsstaterne.

Som nævnt i beslutningsforslaget opfordrede Det Europæiske Råd i den forbindelse Kommissionen til at undersøge mulighederne for, at en eller anden form for finansiel reserve stilles til rådighed i situationer ved tilstrømning af flygtninge med henblik på midlertidig beskyttelse.

Denne opfordring har ført til, at Europa-Kommissionen i januar i år har fremsat et forslag om etableringen af en europæisk flygtningefond. Formålet med forslaget er at støtte og fremme medlemslandenes indsats for at modtage flygtninge og fordrevne personer for at bidrage til en mere ligelig fordeling af indsatsen på det her område.